

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

K2 eller K3?

En kvantitativ studie som undersöker samband mellan soliditet,
omsättningstillväxt och branschtillhörighet hos mindre onoterade företag
och deras benägenhet att frivilligt tillämpa K3

Kandidatuppsats i företagsekonomi

Externredovisning

Höstterminen 2022

Handledare: Emmeli Runesson

Författare: Ofelia Granberg

Isabelle Berner

Förord

Vi vill rikta ett tack till vår handledare, Emmeli Runesson, som stöttat oss längs vägen genom att besvara våra frågor och funderingar. Vi vill också rikta ett tack till våra lärare, Anna-Karin Pettersson och Jan Marton, som med stort engagemang förmedlat och försett oss med en grund av betydelsefull kunskap inom redovisningsområdet att vila oss mot.

Ofelia Granberg

Isabelle Berner

Göteborgs universitet, januari 2023

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Kandidatuppsats, Externredovisning, HT 2022

Författare: Ofelia Granberg och Isabelle Berner

Handledare: Emmeli Runesson

Titel: K2 eller K3? - En kvantitativ studie som undersöker samband mellan soliditet, omsättningstillväxt och branschtillhörighet hos mindre onoterade företag och deras benägenhet att frivilligt tillämpa K3

Bakgrund och problem: I Sverige kan mindre onoterade företag välja mellan att tillämpa det regelbaserade redovisningsregelverket K2 och det principbaserade regelverket K3. K3 har ett användarperspektiv som gör att det lämpar sig bättre som beslutsunderlag för företagets intressenter, men är samtidigt mer komplicerat och resurskrävande, varför en avvägning mellan kostnad och nytta måste göras. Bokföringsnämnden arbetar sedan 2020 med att begränsa användningen av K2, genom att se över nuvarande gränsvärden. Det finns en ambition om att valet av regelverk bör styras av verksamhetens komplexitet.

Syfte: Syftet med studien är dels att kartlägga fördelningen mellan företag som tillämpar K2 och K3 och dels att undersöka om det finns ett samband mellan vilket regelverk som tillämpas och historisk soliditet, omsättningstillväxt och branschtillhörighet.

Avgränsningar: I studien ingår mindre onoterade företag som har möjlighet att välja mellan regelverken K2 och K3. Ytterligare avgränsningar har dock gjorts, vilka medfört att mikrobolag och företag som ingår i koncern utelämnats ur studien.

Metod: Studien är kvantitativ och har utförts med en deduktiv ansats. Data till studien inhämtades från Retriever Business, vilken sedermera användes för att ta fram deskriptiv statistik och utföra statistiska analyser, däribland logistisk regressionsanalys i syfte att kartlägga samband mellan variabler och val av redovisningsregelverk. Årsredovisningar inhämtades från samma källa för att kunna avgöra vilket regelverk företagen i stickprovet tillämpade.

Resultat och slutsatser: Bland företagen i stickprovet var det 17,2 % som frivilligt tillämpade K3. Vi fann ett mycket svagt negativt samband mellan soliditet och frivillig tillämpning av K3, ett svagt negativt samband mellan omsättningstillväxt och frivillig tillämpning av K3 samt ett positivt samband mellan branscher med högre andel immateriella tillgångar och frivillig tillämpning av K3.

Förslag till fortsatt forskning: Det finns behov av mer forskning gällande sambandet mellan soliditet och omsättningstillväxt och frivillig tillämpning av K3. Forskning skulle också kunna bedrivas utifrån företag som nyligen gjort ett byte från K2 till K3, i syfte att identifiera variabler som påverkat bytet. Intervjustudier skulle kunna genomföras för att identifiera faktorer som påverkar verksamhetens komplexitet, vilket skulle kunna ligga till grund för Bokföringsnämndens arbete med gränsvärdena för K2 och K3.

Nyckelord: K2, K3, redovisningsregelverk, soliditet, omsättningstillväxt, bransch, immateriella tillgångar, komplexitet, Bokföringsnämnden

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Bakgrundsbeskrivning	5
1.2 Problemformulering	7
1.3 Syfte och frågeställningar	8
2. Redovisningsregelverk	9
2.1 De fyra K-regelverken K1, K2, K3 och K4	9
2.1 Skillnader mellan regelverken K2 och K3	10
2.1.1 Intäkter och kostnader	10
2.1.2 Resultaträkning	10
2.1.3 Immateriella tillgångar	11
2.1.4 Materiella tillgångar	12
2.1.5 Varulager	12
3. Teoretisk referensram	13
3.1 Intressentteorin	13
3.2 Signaleringsteorin	13
3.4 Tidigare forskning och hypotesformulering	14
3.3.1 Olika variabelers påverkan på val av regelverk	14
3.3.2 Skuldsättningsgrad	15
3.3.3 Tillväxt	15
3.3.4 Bransch och immateriella tillgångar	16
4. Metod	18
4.1 Tillvägagångssätt	18
4.2 Urval och bortfall	18
4.3 Den binära beroende variabeln K2K3	19
4.4 De oberoende variablerna	20
4.5 De oberoende variablerna soliditet, omsättningstillväxt och branscher med högre andel immateriella tillgångar	20
4.5.1 Historisk soliditet (SOLID)	21
4.5.2 Historisk omsättningstillväxt (TILLVXT)	22
4.5.3 Bransch (BRANSCH)	23
4.6 De övriga oberoende variablerna - kontrollvariablerna	25
4.6.1 Nettoomsättning (lnNO)	25
4.6.2 Antal anställda (lnAA)	25
4.6.3 Totala tillgångar (lnTT)	25
4.6.4 Avkastning på totalt kapital (AVKTOTK)	26
4.6.5 Dummyvariabler för samtliga branscher (i.Bransch)	26
4.7 Deskriptiv statistik och statistiska tester	26

5. Resultat	28
5.1 Deskriptiv statistik	28
5.2 Statistiska tester	33
5.2.1 Pearsons korrelationskoefficient	33
5.2.2 T-test	34
5.2.3 Logistiska regressionsanalyser	35
6. Analys	39
6.1 Diskussion gällande den första frågeställningen	39
6.2 Diskussion gällande den andra frågeställningen - hypotes 1	40
6.3 Diskussion gällande den tredje frågeställningen - hypotes 2	41
6.4 Diskussion gällande den fjärde frågeställningen - hypotes 3	41
7. Slutsatser	44
7.1 Besvarande av frågeställningar	44
7.2 Förslag till vidare forskning	45
8. Källförteckning	46
Bilaga 1	51
Soliditet före Winsor	51
Soliditet efter Winsor	51
Omsättningstillväxt före Winsor2	52
Omsättningstillväxt efter Winsor2	52
Omsättningstillväxt efter logaritmering	53
Nettoomsättning före logaritmering	53
Nettoomsättning efter logaritmering	54
Antal anställda före logaritmering	54
Antal anställda efter logaritmering	55
Totala tillgångar före logaritmering	55
Totala tillgångar efter logaritmering	56

1. Inledning

Detta avsnitt inleds med en bakgrundsbeskrivning, vilken följs av en problemformulering innan avsnittet avslutas med att studiens syfte och de frågeställningar studien vilar mot, presenteras.

1.1 Bakgrundsbeskrivning

I skrivande stund finns det ca 1,2 miljoner företag i Sverige och av dessa är 99,9 % små och medelstora företag med 0-249 anställda. De små och medelstora företagen står för ca 60 % av företagens totala omsättning och ca 65 % av de anställda i näringslivet (Tillväxtverket, 2022). Det är med andra ord tydligt att de små och medelstora företagen är av stor vikt för både ekonomi och sysselsättning i Sverige.

Enligt svensk lagstiftning, Bokföringslag (SFS 1999:1078), är alla företag skyldiga att avsluta sin löpande bokföring genom att upprätta antingen en årsredovisning eller ett årsbokslut. Vilken av de båda som skall upprättas beror på företagsform och i vissa fall storlek på verksamheten. Exempelvis är alla aktiebolag skyldiga att upprätta årsredovisning (SFS 1999:1078). Svensk redovisning styrs av Bokföringslagen, EU-rätt om årsredovisningen i form av direktiv och förordningar, årsredovisningslagarna samt av normgivare. Då nämnda lagar är ramlagar, fungerar normgivningen som ett komplement (Skatteverket, u.å.a). Något som skiljer Sverige från vissa andra länder, däribland USA, är att alla svenska aktiebolags årsredovisningar är fritt tillgängliga på internet, medan situationen är helt annorlunda i exempelvis USA, där privata aktiebolags årsredovisningar inte tillgängliggörs för offentligheten (Gassen, 2017).

Bokföringsnämnden (BFN) är den svenska statliga myndighet och normgivare som, med utgångspunkt i Bokföringslagen (BFL) och Årsredovisningslagen (ÅRL), har till uppgift att utveckla god redovisningssed. Detta genom att komplettera nämnda lagar med rekommendationer, vilka benämns allmänna råd (BFN, u.å.b). Dagens K-regelverk upprättades till följd av den problematik som upplevdes kring de oberoende rekommendationer som låg till grund för redovisningen under 1990-talet. K-regelverken utvecklades under K-projektet år 2004 (BFN, u.å.a). BFN avsåg utforma regelverk anpassade efter olika typer av företag baserat på deras storlek. Detta med hänsyn till de storleksgränsvärden av företag, som bestämdes i Kommissionens rekommendation (2003/361/EG). Mindre onoterade företag har möjlighet att göra ett val när det gäller regelverk och kan antingen följa K2 eller K3 (BFN, u.å.a).

Huvudregelverket K3 är till stor del baserat på den internationella normgivaren International Accounting Standards Boards (IASB) regelverk, International Financial Reporting Standards for small and medium-sized enterprises (IFRS for SMEs), som IASB upprättat för små och medelstora företag, men har också sin utgångspunkt i befintlig normgivning, praxis och Inkomstskattelagen (KPMG, 2013). Att Sverige - i likhet med andra länder såsom Estland, Irland och Storbritannien - utgått från IFRS for SMEs vid utformningen av nationella redovisningsregelverk är något som lyfts fram av Gassen (2017). Gassen (2017) anger att skälet till detta är en strävan efter att hålla sig nära de regelverk som gäller för noterade bolag, samtidigt som det också finns en avsikt att erbjuda företagen mindre komplexa principbaserade regelverk. K2 är istället regelbaserat och utformat för att vara enkelt för

upprättaren av redovisningen, genom att exempelvis vara väl anpassat till svensk skattelagstiftning (Skatteverket, 2022a).

Det huvudsakliga syftet med redovisning är att reducera den informationsasymmetri som finns mellan de som är verksamma inom företaget och dess externa intressenter och som uppstår till följd av att dessa grupper har olika stor möjlighet att ta del av företagets interna information. Exempel på externa intressenter är ägare, långgivare, leverantörer, kunder, anställda, Skatteverket och övriga myndigheter. De externa intressenterna använder redovisningen som beslutsunderlag och olika intressenter har behov av att fatta olika beslut. Befintliga och potentiella ägare fattar investeringsbeslut, medan banker och andra kreditgivare fattar beslut om huruvida de skall bevilja ett visst företag lån eller ej (Marton et al., 2020a).

Olika företag har olika intressenter, vilket medför att redovisningen behöver anpassas. Företag som är noterade på en aktiemarknad har ett stort antal investerare och behöver därför producera en mer omfattande och komplex redovisning än mycket små företag, som drivs och ägs av en och samma person och således kanske bara har Skatteverket som extern intressent. Mer omfattande och komplex redovisning är också förenat med högre kostnader för att framställa redovisningen, varför en avvägning mellan kostnad och nytta måste göras av reglerarna när de tar fram regelverken för redovisningen (Marton et al., 2020a). I den mån företagen har möjlighet att välja bland mer än ett regelverk, har även de incitament att göra denna avvägning mellan kostnad kontra nytta (Minnis & Shroff, 2017). Bassemir (2018) framhåller att om företag kan visa större kreditkvalitet till långgivare, både i form av betalningsförmåga och transparens, bidrar detta till lägre omkontrakterings- och övervakningskostnader för långgivarna, vilket resulterar i lägre räntekostnader för låntagaren. På så vis kan redovisning av högre kvalitet också leda till lägre kostnader för företaget.

1.2 Problemformulering

Bokföringsnämnden skickade, i december 2020, ut en förfrågan till svenska organisationer, vilken bland annat inkluderade frågor kring huruvida tillämpningsområdet/gränsvärdet för K2 bör ses över och förändras. Bland de svarande förordar en majoritet en förändring och många anser att möjligheten för företag att välja K2 bör styras av verksamhetens komplexitet. Utifrån de svar som inkommit till Bokföringsnämnden har de fattat beslut om att begränsa tillämpningen av K2. Begränsningen skall sedermera ta utgångspunkt i verksamhetens karaktär snarare än att styras av ett gränsvärde. Exakt hur det framtida tillämpningsområdet för K2 kommer att utkristallisera sig återstår att se. Baserat på den tidsplan Bokföringsnämnden presenterade i december 2021, skall en remiss med förslag på ändringar skickas ut under hösten 2022 och de avser att fatta beslut om förändringar i maj 2023 (BFN, 2021).

Den förfrågan Bokföringsnämnden skickade ut i december 2020 innehöll nedan frågor kopplade till eventuell förändring av tillämpningsområdet/gränsvärdet för K2.

1C: Finns det ett behov av att ha olika regelverk som är anpassade till företagens storlek och/eller komplexitet? (BFN, 2020, s. 6).

3A: Är de nuvarande möjligheterna att byta mellan K-regelverken och de gällande gränsvärdena på ett övergripande plan ändamålsenliga för tillämpande företag? (BFN, 2020, s. 7).

3C: Om BFN även fortsättningsvis ska tillhandahålla separata regelverk, bör gränsvärdet för tillämpning av ett förenklat regelverk (K2) bestämmas på något annat sätt än i dag? (BFN, 2020a, s. 8).

3D: Om BFN även fortsättningsvis ska tillhandahålla separata regelverk, bör tillämpningsområdet för K3 förändras på något annat sätt än vad som följer av fråga 3C? (BFN, 2020, s. 8).

Grunden till beslutet att verksamhetens komplexitet bör styra valet av regelverk, kan tänkas bero på att företag av komplex karaktär, som faller under storleksgränserna och därför redovisar enligt K2, inte kan upprätta en redovisning som uppfyller de kvalitativa egenskaperna på grund av de kraftiga förenklingarna i regelverket (Engström, 2009). De kvalitativa egenskaperna innebär att redovisningen ska vara begriplig, jämförbar, tillförlitlig, relevant och väsentlig (BFNAR 2012:1, punkt 2.8). De är i grunden formulerade av IASB och skall alltså vara uppfyllda för de företag som följer IFRS. Eftersom K3 har sin grund i och formats utifrån IFRS har Bokföringsnämnden därför lyft in dessa även i regelverket K3 (Norberg, 2012).

Definitionen av komplexitet blir relevant. Det finns fler egenskaper som kan bidra till företagets komplexitet. Generellt kan företagets komplexitet ofta hänföras till hur många, samt hur omfattande variabler som styr och påverkar företagets förmåga att planera sin verksamhet (Stacey, 2003). Storleken på företaget bidrar också till dess komplexitet av flera orsaker, bland annat att det innebär fler anställda och administrativa funktioner (PwC, 2022). Ett annat konkret exempel på vad som bör beaktas vid val av regelverk utifrån komplexitet, är innehav av immateriella tillgångar. Immateriella tillgångar är komplexa att redovisa i sig, samt återfinns ofta i företag som är av mer komplex karaktär. Verksamheten kan vara komplex i sig och ge upphov till immateriella poster i form av utvecklingsarbeten och forskning (Gu & Wang, 2005).

Som tidigare nämnts har mindre onoterade företag möjlighet att göra ett val när det gäller regelverk och kan antingen följa K2 eller det högre regelverket K3 (BFN, u.å.a). Tidigare studier har givit stöd för förekomsten av ett samband mellan företags skuldsättningsgrad (Dumontier och Raffournier, 1998; Bassemir, 2018), omsättningstillväxt (Khanna et al., 2016; Bassemir, 2018) och branschtillhörighet (Bassemir, 2018; Cuipers och Buijink, 2005) och val av ett högre redovisningsregelverk. Sambandet med skuldsättningsgrad och omsättningstillväxt kan kopplas till det resonemang som fördes i bakgrundsbeskrivningen - att behovet av transparent och komplex redovisning står i relation till företagets intressenter. Av samma skäl som det går att se ett positivt samband mellan företags skuldsättningsgrad och valet av ett högre regelverk, kan det också antas förekomma ett samband i motsatt riktning gällande företags soliditet och val av högre regelverk, vilket förklaras mer ingående i uppsatsens metodavsnitt. Påverkan på val av regelverk, baserat på branschtillhörighet, kan antas bero på branschspecifika poster som påverkas utifrån valet av regelverk. Exempelvis tillåter K3, till skillnad från K2, till viss del aktivering av egenupparbetade immateriella tillgångar, vilket ger effekter på balans- och resultaträkning (BFNAR 2012:1; BFNAR 2016:10) och skulle kunna föranleda incitament att tillämpa K3 i det fall ett företag till stor del innehar immateriella tillgångar. Mer om studier kring dessa samband presenteras under rubriken Tidigare forskning, i uppsatsens teoriavsnitt. Nämnvärt är också att de tidigare studier som nyss nämnts är internationella studier och därför inte undersöker sambandet mellan olika variabler och valet av K3 som regelverk, utan vanligtvis utgår från företag som

har möjlighet att välja mellan ett nationellt GAAP-regelverk och International Financial Reporting Standards (IFRS). Av den anledningen föreligger ett behov av mer forskning om företag som har möjlighet att välja mellan K2 och K3.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är dels att kartlägga fördelningen mellan företag som tillämpar K2 och K3 och dels att, genom statistiska tester, undersöka om det finns ett samband mellan vilket regelverk som tillämpas och historisk soliditet, omsättningstillväxt och branschtillhörighet. I undersökningen ingår små onoterade aktiebolag som har möjlighet att välja mellan K2 och K3. Studien har ytterligare begränsats till att inte omfatta så kallade mikroföretag, vilka enligt definition utifrån Kommissionens rekommendation (2003/361/EG) utgörs av bolag med mindre än 10 anställda och mindre än 2 miljoner Euro i nettoomsättning, vilket översatts till 20 miljoner SEK i studien. Vidare har också företag som ingår i koncern uteslutits ur studien, vars orsak beskrivs i uppsatsens metoddel under rubriken Urval och bortfall. Mot bakgrund av studiens syfte, tar vi avstamp i följande frågeställningar.

1. I vilken utsträckning tenderar små onoterade företag, som har möjlighet att välja mellan K2 och K3, att välja det i högre utsträckning komplexa och principbaserade regelverket K3?
2. Tenderar små onoterade företag med lägre historisk soliditet att frivilligt välja K3 i högre utsträckning jämfört med företag med högre soliditet?
3. Tenderar små onoterade företag med högre historisk omsättningstillväxt att frivilligt välja K3 i högre utsträckning jämfört med företag med lägre omsättningstillväxt?
4. Tenderar små onoterade företag i branscher som karaktäriseras av en högre andel immateriella tillgångar frivilligt välja K3 i högre utsträckning, jämfört med företag i branscher som karaktäriseras av en lägre andel immateriella tillgångar?

2. Redovisningsregelverk

För att räkenskaperna ska återge så relevant information som möjligt utifrån sin karaktär i avseende på faktorer såsom storlek, bransch och intressenter, har Bokföringsnämnden utformat K-regelverken. Regelverken är utformade för att vara heltäckande och skall tillämpas i sin helhet, vilket innebär att redovisningen inte får influeras av andra råd eller rekommendationer (Skatteverket, u.å.c). Regelverken är, listade i stigande komplexitetsgrad, K1, K2, K3 och K4.

2.1 De fyra K-regelverken K1, K2, K3 och K4

K1 är utformat för de bolag som endast behöver upprätta ett förenklat årsbokslut. De typer av bolag som får använda K1 är fysiska personer som driver handelsbolag, enskild firma samt ideella föreningar. Det kan även användas av företag vars nettoomsättning ej överstiger tre miljoner kronor och därmed har valet att frivilligt upprätta ett förenklat årsbokslut (Skatteverket, 2022b).

K2 och K3 är de K-regelverk som används av onoterade svenska aktiebolag (BFN, u.å.a). K2 är utformat ur ett upprättarperspektiv, för att ge mindre aktiebolag alternativet att framställa en så enkel redovisning som möjligt. Samtidigt som det är väldigt förenklat, är det utformat för att följa skattereglerna optimalt och minska behovet av skattemässiga korrigeringar. Regelverket är regelbaserat och lämnar därmed lite utrymme för egna bedömningar (Skatteverket, 2022a).

Alla företag som uppnår gränsvärdet för att klassas som ett större företag måste följa K3, men mindre aktiebolag har möjlighet att välja mellan K2 och K3 (BFN, u.å.a). K3 är utformat utifrån användarperspektivet, och ska därmed ge en mer verklighetsavspiegande bild istället för att bara vara enkelt att upprätta. K3 är mer avancerat och är mer principbaserat än K2 för att ge möjlighet att spegla ekonomiska fenomen precist, vilket innebär att det också lämnar större utrymme för bedömningar (Skatteverket, 2022c).

På senare år har redovisningen blivit allt mer influerad av internationella synsätt att redovisa, vilket tenderar att vara mer principbaserat. Fördelarna är, som nämnts, att det ger möjlighet att återspegla mer specifika situationer, men det finns också nackdelar. Årsbokslutet blir mer tidskrävande och kräver en högre expertis. Redovisningen blir problematisk att använda som skatteunderlag, i vilket syfte regelbaserade regelverk lämpar sig bättre. En revision av hög nivå blir allt viktigare för att kontrollera att inte ledningen haft bakomliggande incitament som färgat redovisningen, vilket medför svårigheter i att hitta en balans mellan oberoende och förtroende mellan revisorerna och företagen (Marton et al., 2020a).

Som tidigare nämnts är alla aktiebolag skyldiga att avsluta sin löpande bokföring med en årsredovisning och huvudalternativet är att upprätta denna i enlighet med K3. Mindre företag har dock även möjlighet att välja det förenklade regelverket K2, medan större företag är tvungade att välja K3 (BFN, u.å.a). I Årsredovisningslagen (ÅRL) definieras större företag enligt vad som anges nedan.

[...] företag som uppfyller mer än ett av följande villkor:

- a) medelantalet anställda i företaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,*
- b) företagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 40 miljoner kronor,*
- c) företagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor; (SFS 1995:1554).*

Vidare är det samma kriterier som skall uppfyllas under de två åren och noterade företag betraktas alltid som större. Mindre företag definieras som de företag som inte är större företag (SFS 1995:1554).

Företag som ingår i K4 är onoterade företag, ofta större till storleken, som valt att frivilligt tillämpa IFRS i sin koncernredovisning (Marton et al., 2020b). För noterade svenska företag är tillämpning av IFRS, i koncernredovisningen, ett krav sedan 2005. Detta utifrån ett beslut från EU, vilket innebär att detsamma gäller för samtliga EU-länder. Företag som antingen ingår i K4, eller som är noterade och därför måste följa IFRS i koncernredovisningen, följer också delar av Årsredovisningslagen (ÅRL), RFR 1, som innehåller regler för hur redovisningen ska upprättas av koncerner samt RFR 2, som innehåller regler om hur redovisning ska upprättas av juridiska personer. RFR 1 och RFR 2 ges ut av Rådet för finansiell rapportering (Marton et al., 2020c). K4 och K3 är till stora delar lika, men K4 är mer grundat utifrån EU och anpassat för internationell harmonisering och för att spegla relevant information för aktieägare (eDeklarera, 2022).

2.1 Skillnader mellan regelverken K2 och K3

I denna studie studeras valet mellan K2 och K3 och då blir skillnader mellan dessa mer relevanta. Det finns en stor mängd skillnader i olika grad men nedan beskrivs några väsentliga skillnader.

2.1.1 Intäkter och kostnader

Intäkter definieras som en inkomst som uppstår till följd av utförd prestation. K3 kräver nuvärdesberäkning av inkomster vilket inte krävs enligt K2. Belopp under 5 000 kronor behöver ej periodiseras enligt K2 - vilket i linje med upprättarperspektivet blir enkelt att hantera för företagen som slipper periodisera små belopp (Skatteverket, 2021).

Kostnader definieras som en utgift som uppstår till följd av en anskaffad resurs. Även här gäller att belopp som understiger 5 000 kronor ej behöver periodiseras enligt K2. K2 tillåter också med undantag för personalkostnader att utgifter som återkommer varje räkenskapsår ej periodiseras, så länge de inte fluktuerar i värde mer än 20% (Skatteverket, 2021).

2.1.2 Resultaträkning

Beroende på om företaget tillämpar K2 eller K3 görs skillnad av BFN på huruvida de får använda funktionsindelad resultaträkning eller ej. I K2 får företagen ej redovisa funktionsindelad utan måste redovisa enligt en angiven kostnadsslagsindelad form. I K3 däremot har företagen valfriheten att dela in resultaträkning efter funktion (Srf, u.å.).

2.1.3 Immateriella tillgångar

En av de viktigare skillnaderna mellan K2 och K3 är deras förhållningssätt till hur immateriella tillgångar ska redovisas. Alternativen för hur egenupparbetade immateriella tillgångar ska hanteras i redovisningen är aktiveringsmodellen och kostnadsföringsmodellen (BFNAR 2012:1, punkt 18.7), där aktiveringsmodellen endast är ett alternativ för företag med K3. I K2 får endast kostnadsföringsmodellen tillämpas och därmed får enbart immateriella tillgångar som tillkommit via förvärv redovisas. Alla kostnader som går att hänföra till egenupparbetade immateriella tillgångar skall därför enligt K2 kostnadsföras och kan alltså inte redovisas på tillgångssidan i balansräkningen (BFNAR 2016:10).

Enligt K3 finns däremot valmöjligheten mellan aktiveringsmodellen och kostnadsföringsmodellen (BFNAR 2012:1, punkt 18.7). Enligt aktiveringsmodellen får egenupparbetade tillgångar i samband med utvecklingsarbete aktiveras som tillgång. Mer specifikt går detta att tillämpa när det går att dela upp ett internt arbete i en forskningsfas och en utvecklingsfas. Kostnaderna delas då in efter dessa faser. Forskningsfasen definieras i K3, punkt 18.10, som ett “[...] planerat systematiskt sökande i syfte att erhålla ny vetenskaplig eller teknisk kunskap och insikt”. Utvecklingsfasen definieras i samma punkt som “[...] att tillämpa forskningsresultat eller annan kunskap för att åstadkomma nya eller väsentligt förbättrade material, konstruktioner, produkter, processer, system eller tjänster innan kommersiell produktion eller användning påbörjas” (BFNAR 2012:1, s. 166).

Kostnader som går att hänföra till utvecklingsfasen får aktiveras som tillgång i balansräkningen medan kostnader hänfödda till forskningsfasen ej får aktiveras. I K3, (BFNAR 2012:1) punkt 18.12, angående aktiveringsmodellen, ingår en del krav för att få aktivera den immateriella tillgången. För detta krävs att den immateriella tillgången i praktiken ska gå att tillverka, använda och sälja samt möjligheten för denna att i framtiden generera positiva ekonomiska resultat. Det är även viktigt att utgifter som går att hänföra till utvecklingen går att fastställa på ett tillförlitligt sätt.

Utgifter som ej går att aktivera som immateriella tillgångar enligt K3, (BFNAR 2012:1) punkt 18.5:

1. Egenupparbetade varumärken
2. Utgifter för utbildning av juridisk person
3. Utgifter för etablering av ny affärsenhet
4. Utgifter för att lansera ny verksamhet, produkt eller process
5. Reklam
6. Omorganisation
7. Internt upparbetad goodwill

Vid förvärv får immateriella tillgångar redovisas i K2 så länge tillgången är självständig och kan säljas separat. Den får alltså inte redovisas som tillgång om den ej uppnår kraven för att vara unik och självständig utan snarare som en tillhörande komponent till annan tillgång (BFNAR 2016:10, punkt 10.4). För immateriella tillgångar bestäms nyttjandeperioden som 5 år i enlighet med K2 (BFNAR 2016:10), punkterna 10.20 och 10.27. I K3 kan immateriella tillgångar, förutom intern upparbetning, både anskaffas via separat förvärv eller som del av rörelseförvärv vilket framkommer i kapitel 18 i BFNAR 2012:1 (Skatteverket, 2020a).

2.1.4 Materiella tillgångar

Materiella tillgångar ska enligt både K2 och K3 skrivas av efter bedömd nyttjandeperiod. I K2 finns dock förenklingsregler för att avgöra nyttjandeperioden, återigen för att vara lättanvänt ur ett upprättarperspektiv. Komponentavskrivningar görs inte i K2, utan tillgången bedöms och skrivs av utifrån sin helhet. I K2 får uppskrivning ej göras med få undantag gällande fastigheter och mark för vissa typer av föreningar. Enligt K2 behöver restvärde ej beaktas, det vill säga det värde som kan förväntas erhållas vid försäljning efter nyttjande periodens slut. (Skatteverket, 2022d).

Enligt K3 krävs det däremot att tillgångar bestående av flera komponenter skrivs av komponentvis. Uppskrivning av tillgångar är tillåtet enligt K3, detta i enlighet med att återspegla ett så verkligt värde som möjligt i enlighet med användarperspektivet. Enligt K3 ska restvärde alltid beaktas, vilket görs i samband med anskaffningen av tillgången (Skatteverket, 2022d).

2.1.5 Varulager

Enligt både K2 och K3 ska varulagret värderas enligt lägsta värdets princip, det vill säga till det lägsta värdet av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet (Skatteverket, 2020b). Vid användning av K3 måste även indirekta tillverkningskostnader som går att hänföra till produktionen ingå i anskaffningsvärdet, i det fall de “[...] utgör mer än en oväsentlig del av den sammanlagda utgiften för tillverkningen eller uppgår till mer än ett obetydligt belopp för företaget”, i enlighet med K3, punkt 13.7 (BFNAR 2012:1, s. 133). I K2, punkt 12.11, (BFNAR 2016:10) anges det istället att indirekta tillverkningskostnader *får* ingå i anskaffningsvärdet.

Sammanfattning av skillnader i regelverken görs i Tabell 2.1, nedan.

	K3	K2
Huvudsakligt perspektiv	Användarperspektiv	Upprättarperspektiv
Utgångspunkt	Principbaserat	Regelbaserat
Intäkter	Redovisas alltid i takt med utförd prestation.	Behöver ej periodiseras när beloppet understiger 5 000 kronor
Kostnader	Ska alltid utgå från väsentlighet och avspeglas i takt med prestation.	Utgifter under 5 000 kronor samt återkommande belopp behöver ej periodiseras.
Resultaträkning	Funktionsindeldad.	Kostnadsindeldad.
Immateriella tillgångar	Möjlighet att aktivera egenupparbetade immateriella tillgångar i balansräkningen, utifrån vissa krav på deras väsentlighet och säkerhet i bedömning. Exempelvis utgifter under utvecklingsfasen får endast redovisas då de uppnår ett antal förutsättningar.	Ej tillåtet att aktivera egenupparbetade immateriella tillgångar.
Materiella tillgångar	<ul style="list-style-type: none">• Nyttjandeperioden ska avgöra avskrivningsperioden• Anskaffningsvärdet får innehålla indirekta tillverkningsvärden• Uppskrivning tillåtet• Krav att redovisa restvärde	<ul style="list-style-type: none">• Finns förenklade avskrivningsregler att förhålla sig till.• Komponentavskrivning görs inte.• Uppskrivning endast tillåtet för fastigheter.• Ej krav att redovisa restvärde och ej tillåtet för fastigheter.
Varulager	Anskaffningsvärdet måste (i vissa fall) innehålla indirekta tillverkningskostnader.	Anskaffningsvärdet får innehålla indirekta tillverkningskostnader.

Tabell 2.1. Skillnader mellan regelverken K2 och K3. (BFNAR 2012:1; BFNAR 2016:10; Skatteverket 2022a; Skatteverket 2022c; Skatteverket, 2022d; Skatteverket, 2021; Skatteverket, 2020a; Skatteverket, 2020b; Srf, u.å.)

3. Teoretisk referensram

Som nämnts i uppsatsens inledning är redovisningens fundamentala syfte att förse intressenter med information om företagen. Detta för att minska informationsasymmetrin och således möjliggöra att intressenterna kan fatta bättre och mer välgrundade beslut gällande exempelvis investeringar och långivning (Marton et al., 2020a). Med anledning av detta föreföll det sig naturligt att inleda teoriavsnittet med en beskrivning av intressentteorin och signaleringsteorin, vilken beskriver informationsasymmetri. Därefter presenteras tidigare forskning som är relevant för våra frågeställningar och vilken ligger till grund för formuleringen av våra hypoteser.

3.1 Intressentteorin

Teorin bygger på föreställningen om att företag existerar i samverkan med externa intressenter av olika slag. Dessa intressenter inkluderar alla parter som är inblandade i företagets ekosystem såsom kunder, leverantörer, anställda samt aktieägare och banker - det vill säga alla parter som företaget är direkt beroende av för sin överlevnad. Intressentteorin sätter alltså företag i ett mer komplext sammanhang än andra föreställningar som syftar på att företag främst existerar och överlever i syfte att generera tillväxt och vinst för ägarnas skull (Mitchell et al. 2015).

En del av intressentteorin kan tänkas utgöras av reputationshypotesen. Enligt Bowen et al. (2002) styrs företag av den, vilket innebär att företagets behov av att framstå som lönsamt och kunna fullfölja sina förpliktelser hör samman med hur beroende det är av anseendet i relation till den specifika intressenten. För finansärer visar en högre lönsamhet på en bättre betalningsförmåga, vilket ger incitament att redovisa ett lönsamt resultat för att få in externt kapital. Dessutom minskar kostnaderna för kapital då företaget upplevs som lönsamt och kreditvärdigt. Utifrån regelverket och granskning har företagen enligt Bowen et al. snarare incitament att tona ner sin prestation för att inte göra uppenbara misstag och övervärdera sitt resultat.

3.2 Signaleringsteorin

Signaleringsteorin beskriver beteendet mellan två parter när de besitter olika information. De två parterna definieras vardera som antingen sändare eller mottagare. Teorin beskriver således informationsasymmetri, det vill säga sändaren besitter mer eller bättre information än mottagaren, och kan avgöra huruvida den ska dela med sig av informationen eller inte samt hur den skall formuleras. Detta medan mottagaren har möjlighet att tolka informationen på olika sätt. Signaleringsteorin är viktig i flera ekonomiska sammanhang och teorier. Alltmer efter att organisationer utvecklas till mer horisontell struktur, har teorins innebörd breddats, då den tidigare beskrev interna förhållanden mellan högre och lägre hierarkiska nivåer (Connelly et al., 2011).

Mer transparent redovisning av högre kvalitet är viktig för att minska informationsasymmetrin, men Ball och Shivakumar (2005) framhåller dock att efterfrågan på den typen av redovisning är betydligt lägre när det gäller noterade företag, jämfört med när det kommer till noterade företag. Detta beror, enligt Ball och Shivakumar, på att noterade företag i mycket högre utsträckning använder sig av privata kommunikationskanaler för att kommunicera med sina intressenter.

3.4 Tidigare forskning och hypotesformulering

Forskningen kring valet mellan K2 och K3 är begränsad med anledning av att dessa regelverk är svenska och således inte är av lika stort intresse för en internationell publik som exempelvis valet mellan olika nationella regelverk och IFRS. Internationella studier om val av högre regelverk generellt, vilka innebär ett val mellan IFRS och de specifika nationella regelverken, kan därmed bli mer intressanta.

Generellt gäller att tillämpning av högre regelverk innebär kostnader för implementering eftersom redovisningen blir mer komplex och därmed blir mer tidskrävande och kräver högre kompetens. Utifrån antagandet att företag gör logiska beslut för att optimera sin ekonomiska nytta, behöver de positiva effekterna av att införa ett högre regelverk överstiga implementeringskostnaderna (Marton et al., 2020a; Minnis & Shroff, 2017; Bassemir, 2018). Soderstrom och Sun (2007) menar att de positiva effekterna gestaltas framförallt i form av lägre kapitalkostnader samt indirekta effekter i form av legitimitet samt förberedelse för framtida expansion och då nödvändig tillämpning av det högre regelverket.

3.3.1 Olika variablers påverkan på val av regelverk

Under nedan rubriker presenteras tidigare forskning som berör hur olika variabler visat sig ha samband mellan val av och vilket regelverk som används. Det ska dock återigen understrykas att studierna är internationella och att de generellt påvisar variablernas inverkan på val av ett högre och mer komplext regelverk. Skillnaden mellan de svenska regelverken K2 och K3 och skillnaden mellan andra nationella GAAP-regelverk och ett högre regelverk som IFRS - vilket är vad som använts i majoriteten av studierna - kan göra valet mer eller mindre relevant kopplat till svenska studier.

Komplexiteten är en faktor som har visat sig ha en stark korrelation med valet av K2 eller K3 samt effekterna av detta (Rauma, 2016), därav Bokföringsnämndens beslut om att valet för företaget ska begränsas av dess karaktär istället för endast storleksgränserna. Att komplexiteten påverkar valet av ett högre regelverk stöds även i studien av Dedman et al. (2014). De menar att företag av mer komplex karaktär, antingen utifrån dess verksamhet eller utifrån sin storlek, får en högre grad av informationsasymmetri och behöver kompensera detta med ett mer transparent, komplext regelverk.

Företag som har stor geografisk spridning, vanligtvis multinationella företag med utländsk försäljning, leverantörer, kunder och dotterbolag har i många fall en högre grad av informationsasymmetri. Detta beror på att de ställs inför större krav från utomstående som efterfrågar mer information. Därför är det vanligt att dessa företag använder sig av ett mer principbaserat och komplext redovisningsregelverk för att lättare kunna hantera kraven som ställs från intressenterna. Informationsasymmetri är vanligt förekommande inom teknikbranschen, då deras forsknings- och utvecklingsrelaterade kostnader är höga. Enligt IFRS är det tillåtet att aktivera vissa delar av utvecklingskostnaderna. Det gör att information om bland annat värde- och produktivitetsförändring av forskning och utveckling rapporteras till utomstående i större utsträckning, jämfört med regelverk där det inte är tillåtet att aktivera egenupparbetade immateriella tillgångar (Bassemir, 2018).

Komplexitetens korrelation med val av högre regelverk är sammanfattningsvis relativt enad i tidigare studier och kan tänkas med liknande resonemang kunna härledas även till valet av K3 och Bokföringsnämndens beslut. Utöver komplexiteten, är också olika variablers påverkan på val av högre regelverk mest studerat internationellt och med skiftande resultat.

3.3.2 Skuldsättningsgrad

Huruvida skuldsättningsgraden påverkar valet av ett högre regelverk samt på vilket sätt den skulle göra det, har olika stöd utifrån olika studier. Studier av Dumontier och Raffournier (1998) menar att företag som redovisar enligt högre regelverk kan finansiera sig med lånat kapital i större utsträckning eftersom minskad informationsasymmetri genererar mindre behov av kontroll, övervakningskostnader och därmed sänker räntekostnaderna. På så sätt skulle det bli attraktivt för företag i behov av högre skuldsättningsgrad att välja ett högre regelverk samt för företag med högre regelverk att till större del finansiera sig med lån. Bassemir (2018) har i sina studier också kunnat se samband i att företag som befinner sig i en expansionsfas tenderar att välja ett högre regelverk. Bassemir hänvisar orsaken till sambandet till att företag i expansionsfasen är i behov av externt kapital för att kunna bibehålla och öka sin tillväxt. Samtidigt menar Murphy (1999) att företag med lägre belåningsgrad blir mer beroende av aktiekapital. Investeringarna är liksom bankerna beroende av en transparent och noggrann redovisning för att kunna ta beslutet om att ta risken som investeringen medför, vilket ger företagen behov av att minska informationsasymmetrin vid låg skuldsättningsgrad.

Då behov av extern finansiering således visat sig ha ett samband med val av regelverk, enligt tidigare forskning (Bassemir, 2018; Dumontier & Raffournier, 1998; Murphy, 1999), formuleras hypotes 1 enligt nedan.

Hypotes 1: Det finns ett negativt samband mellan företags historiska soliditet och frivillig tillämpning av K3 som redovisningsregelverk.

3.3.3 Tillväxt

Vid snabb positiv tillväxt ökar behovet av externt kapital, både via finansiering från banker och investerare. Rauma (2016) bekräftar att det blir lättare även för svenska företag att få extern finansiering när de väljer K3. Att tillväxt skulle påverka valet av högre regelverk kan också kopplas samman med att det ändå i framtiden kommer bli nödvändigt att tillämpa ett högre regelverk och att företaget därmed väljer att anpassa sig i förväg. I studien av Khanna et al. (2004) undersöks orsaker till företags frivilliga val av transparent redovisning. De belyser sambandet mellan betydelsen av god kvalitet av finansiella rapporter och externa intressenters villighet att låna ut eller placera kapital. Detta går åter samman med både resonemangen av Khanna et al. (2004) och Bassemir (2018), att redovisning av högre kvalitet, det vill säga ökad grad av komplexitet och därmed högre transparens, ger bättre kreditvärdighet för finansiärer. Detta går även i linje med resonemangen kring sambanden mellan skuldsättningsgrad och val av högre regelverk. Utifrån dessa teorier kan det antas att företag med högre tillväxt har större behov av ett transparent heltäckande redovisningssystem och därmed ökade incitament att välja ett högre regelverk. En observation av Daunfeldt et al. (2011) är att procentuell tillväxt generellt är högre i små företag under expansionsfasen.

Utifrån antagandet att företag styrs baserat på rationella beslut, kan man förvänta sig att deras val av regelverk speglar det mest lönsamma alternativet. Minnis & Shroff (2017) beskriver behovet av ett transparent redovisningssystem för att underlätta extern finansiering gentemot ett billigt och enkelt redovisningssystem. Nystartade företag är i behov av extern finansiering samtidigt som de behöver hålla nere sina kostnader. Som en kontrast till det som beskrivits i ovan stycke, skapar detta enligt Jagrén (2021) hinder för svenska nystartade företag att kunna utnyttja sin potential och expandera. Han menar att regelverken hindrar företagen att växa så mycket som de vill på grund av onödig komplexitet.

Tidigare forskning (Bassemir, 2018; Khanna et al., 2004; Rauma, 2016) har alltså påvisat att val av regelverk har påverkats av företagets omsättningstillväxt, vilket har lagt grunden till formuleringen av hypotes 2. Det förefaller finnas ett samband mellan ett företags omsättningstillväxt och val av redovisningsregelverk.

Hypotes 2: Det finns ett positivt samband mellan företags historiska omsättningstillväxt och frivillig tillämpning av K3 som redovisningsregelverk.

3.3.4 Bransch och immateriella tillgångar

Huruvida bransch påverkar valet att välja ett högre regelverk eller inte har olika stöd utifrån olika studier. Bassemir (2018) har i sin studie på tyska företag och deras val mellan det lägre nationella GAAP-regelverket och IFRS, kunnat se att företag inom high-tech branschen i högre grad tenderar att välja IFRS, vilket går i linje med att en högre grad av komplexitet skulle påverka valet av regelverk. Cuijpers och Buijink (2005) har i sin studie på europeiska företag också funnit ett samband mellan bransch och val av regelverk. De härleder effekterna till branschspecifika skillnader i regulationer, konkurrens och karaktären av egendomar. De ser att tillverkningsföretag tenderar att välja ett mer komplext regelverk i högre utsträckning, vilket de härleder till att dessa ofta är av mer internationell karaktär och i behov av ett mer transparent regelverk. I vissa branscher fann de ett negativt samband eller inget alls, såsom jordbruk, grosshandel, transport och elindustrin. Skillnader i regulationer för de olika GAAP-regelverken speglar naturligtvis vilka branscher i respektive specifikt land, som det blir fördelaktigt att välja ett högre regelverk. När internationell forskning studeras och det är valet av IFRS som är relevant, blir harmonisering internationellt en viktig faktor, vilket visar sig genom att branscher, som ofta etablerar sig internationellt i högre grad, tillämpar IFRS, liksom i studien av Cuijpers och Buijink (2005). Det ska beaktas att det skiljer sig från valet av K3 framför K2, eftersom K3 ej kan tillämpas av noterade bolag, vilka är de som främst är i behov av harmonisering internationellt.

En anledning till att företag i samma bransch fattar likartade beslut kan också förklaras med institutionell isomorfism. Detta fenomen beskrivs av Dimaggio och Powell (1983) som att organisationer tenderar att bli allt mer homogena. Detta i huvudsak inte för att bli mer effektiva eller mer lönsamma, utan för att uppnå legitimitet. Isomorfismen delas in i tre grenar, som alla kan bidra till att företag blir mer likriktade även inom branscher. De tre grenarna är normativ, mimetisk och tvångsisomorfism. Normativ isomorfism innebär att företag styrs att bli mer lika på grund av professionernas liknande studiebakgrund. Mimetisk isomorfism utvecklas av osäkerhet och begränsad rationalitet. Tvångsisomorfism är att företag styrs av regulationer av staten samt förväntningar av samhälle och myndigheter.

Eftersom företagets komplexitet påverkar valet av regelverk, blir det också relevant att se till immateriella tillgångar och dess förekomst i olika branscher. Praktiker menar att möjligheten för företag, som redovisar enligt K3, att aktivera sådana immateriella tillgångar som uppnår kraven i punkt 18.12, i K3 (BFNAR 2012:1), bidrar till en redovisning som i högre grad ger en rättvisande avspegling av verkligheten (Norberg, 2019). I en artikel av Hazan et al. (2021) framhålls att det blir allt viktigare för alla typer av företag att investera i varumärke, kunskap och kommunikationssystemens struktur. Särskilt framträdande är immateriella tillgångar dock ändå i informationsföretag, företag baserade på innovationsdrivna tjänster, media och kommunikation. Hazan et al. framhåller förhållandet på både den amerikanska och europeiska marknaden och kan ej ligga till grund för slutsatser om förhållanden i Sverige, men artikeln indikerar att förekomsten av immateriella tillgångar skiljer sig åt mellan olika branscher. Orhangazi (2019) skriver också om immateriella tillgångar kopplat till olika

branscher och att de branscher med allra högst andel immateriella tillgångar är film- och musikindustrin, kemiska produkter, programvaruindustrin, IT-teknologi och data samt elektroniska produkter och datorer.

Den problematik som uppstår i och med att företag ej tillåts aktivera immateriella tillgångar i särskilt stor utsträckning beskrivs av Lev (2008). Lev beskriver att detta kan förorsaka en skillnad i marknadsvärde och redovisat värde, som sedermera leder till att finansiärer ges en felaktig bild av verkligheten. Problematiken förekommer mer frekvent enligt Lev i forsknings- och utvecklingsföretag, eftersom de immateriella tillgångarna där utgör en betydande del av verksamheten. Detta skiljer sig från exempelvis fastighetsbranschen, där värdet på ett fastighetsbolag i princip är detsamma som det totala värdet på dess innehavda fastigheter, vilket för noterade fastighetsbolag innebär att börsvärdet inte tenderar att skilja sig särskilt mycket från det redovisade värdet (Marton et al., 2020b). I Sverige är det möjligt för företag som redovisar enligt K3 att aktivera immateriella tillgångar som enligt vissa krav går att hänvisa till utvecklingsfasen (BFNAR 2012:1), vilket skulle kunna bidra till en redovisning med en bättre avspeglning av verkligheten, jämfört med företag som redovisar enligt K2.

Utifrån vad som nämnts ovan, har tidigare forskning visat på att valet av regelverk kan påverkas av branschtillhörighet (Bassemir, 2018; Cuijpers & Buijink, 2005), vilket motiverar att visst fokus riktas mot detta. Det faktum att K2 och K3 har skilda regler när det gäller aktivering av egenupparbetade immateriella tillgångar (BFNAR 2012:1; BFNAR 2016:10), samtidigt som olika branscher karaktäriseras av olika stor andel immateriella tillgångar, ger anledning att misstänka att företag, som till stor del innehar immateriella tillgångar, har incitament att välja det högre regelverket K3. Det förefaller alltså finnas ett positivt samband mellan branscher med högre andel immateriella tillgångar och frivillig tillämpning av K3 som redovisningsregelverk, vilket föranleder hypotes 3.

Hypotes 3: Det finns ett positivt samband mellan branscher med högre andel immateriella tillgångar och frivillig tillämpning av K3 som redovisningsregelverk.

4. Metod

Studien är kvantitativ och har utförts med en deduktiv ansats, vilket i enlighet med det Patel & Davidsson (2020) nämner, innebär att hypoteser formulerats utifrån befintlig teori och sedan testats empiriskt i det enskilda fallet - ett så kallat *hypotetiskt-deduktivt* arbetssätt. Patel och Davidsson (2020) framhåller att detta arbetssätt har fördelen att det möjliggör en mer objektiv forskning, genom att den inte påverkas av forskarens subjektiva uppfattningar lika mycket som vid ett mer induktivt arbetssätt. Samtidigt sker begränsandet till befintlig teori naturligtvis på bekostnad av möjligheten att upptäcka nya företeelser. Genom att tillämpa en kvantitativ metod för vår undersökning, har vi också haft möjlighet att analysera en större datamängd. Studiens syfte är delvis att undersöka förekomsten av samband mellan de oberoende variablerna, historisk omsättningstillväxt och soliditet, och den beroende variabeln, frivillig tillämpning av K3. Vid undersökning av orsakssamband förespråkar Patel och Davidsson (2020) en kvantitativ metod, då den lämpar sig bättre för att undersökning av tendenser på ett generellt plan än en kvalitativ metod, vilken är bättre lämpad vid studerandet av specifika fall.

4.1 Tillvägagångssätt

För datainsamling har Retriever Business använts. Databasen innehåller årsredovisningar för samtliga företag i Sverige (Retriever Group, u.å.) och har funktioner som gör det möjligt att exportera information om exempelvis nyckeltal, organisationsnummer, bransch och så vidare till Excel. Datan har sedermera använts till att göra deskriptiva och statistiska analyser i Excel och Stata. Detta i syfte att undersöka mindre noterade företags benägenhet att frivilligt tillämpa K3 och huruvida det finns ett samband mellan våra utvalda variabler och dessa företags benägenhet att frivilligt tillämpa K3. Vi har gjort statistiska analyser i form av logistisk regression, t-test samt testat för parvisa korrelationer.

4.2 Urval och bortfall

Retriever Business användes för att inhämta data till studiens stickprov. En filtrering gjordes på följande kriterier: 'aktiebolag', 'ej i börslista', 'aktiva bolag', 'endast företag' (ej koncern) samt 'ingår ej i koncern'. Företag som ingår i koncern valdes bort då moderbolag i större koncerner, eller som frivilligt upprättar koncernredovisning, är tvingade att följa K3 och då dotterbolag många gånger inte heller kan välja fritt, utan kan tvingas välja K3 på grund av en önskan om harmonisering inom koncernen (Marton & Pettersson, 2020). Detta gjordes för att säkerställa att studien inte fångade några företag som saknar valmöjlighet när det gäller regelverken. Samtidigt innebar det att alla företag som ingår i en koncern sållades bort, vilket läsaren bör beakta. För att inte inkludera de allra minsta bolagen, så kallade mikrobolag enligt Kommissionens rekommendation (2003/361/EG), sorterades bolag med mindre än 10 anställda och mindre än 20 miljoner kr (omvandlat från 2 miljoner EURO) i nettoomsättning bort. Filtreringen resulterade i att 6 261 företag identifierades. För dessa företag inhämtades data för åren 2016-2021 för variablerna *förändring av omsättning*, *soliditet*, *nettoomsättning*, *antal anställda*, *totala tillgångar*, *kassalikviditet* och *avkastning på totalt kapital*.

1 501 observationer eliminerades med anledning av att data saknades för något av åren 2016-2022. Efter detta återstod 4 760 observationer.

Efter att alla bolag, som år 2021, låg över två av gränsvärdena för att betraktas som större bolag, enligt Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554), eliminerades hade vi 4 197 observationer

klar, vilka således utgjorde populationen som överensstämmer med uppsatta begränsningar. Att undersöka hela populationen ansågs alltför resurskrävande, med anledning av att en årsredovisning för varje bolag som ingår i studien måste laddas ned manuellt, varför det blev nödvändigt att ta ett stickprov. Vidare har vi i studien inte heller beaktat att definitionen av större företag, enligt Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554), även innebär att företaget skall ha befunnit sig över samma två gränsvärden de senaste två räkenskapsåren. Detta ansågs också alltför avancerat och resurskrävande i förhållande till studiens omfattning, varför vi gjorde en förenkling. Denna förenkling kan ha inneburit att företag, som ännu inte uppfyllt definitionen för ett större företag, sorterats bort och är därför något läsaren bör känna till.

För att resultaten som erhålls skall vara representativa för populationen, krävs att stickprovet erhålls genom ett *obundet slumpmässigt urval* (Patel & Davidsson, 2020). Utifrån de 4 197 bolagen användes därför Excelfunktionen SLUMP för att slumpa fram 60 % av bolagen, vilket motsvarar 2 518 bolag och som sedermera utgjorde vårt stickprov. Egentligen hade procentsatsen, 60 %, ingen betydelse då det, enligt Bryman och Bell (2013), är den absoluta storleken av urvalet och inte den relativa storleken som är av betydelse. Ambitionen var att erhålla ett stickprov på minst 2 000 företag. Med anledning av att vi misstänkte att det program vi senare skulle använda för textanalys av företagens årsredovisningar inte skulle kunna finna träffar i 100 % av fallen och att vi således skulle få ett bortfall, slumpade vi fram fler bolag. Att vi valde en procentsats har att göra med hur Excelfunktionen SLUMP är utformad.

Därefter laddades de 2 518 bolagens årsredovisningar för räkenskapsåret 2021 ned från Retriever Business och textanalysverktyget NVivo användes för att söka igenom årsredovisningarna i syfte att avgöra om de tillämpar K2 eller K3. För ett fåtal bolag, ca 5 stycken, saknades årsredovisning för 2021 på Retriever Business av någon anledning, vilken inte undersöktes vidare. En möjlig orsak skulle exempelvis kunna vara att dessa företag genomgått en företagsrekonstruktion. Dessa bolag uteslöts ur stickprovet. För första sökningen användes sökorden K2 OR "BFNAR 2016" OR "BFNAR 2016:10" och för andra sökningen användes sökorden K3 OR "BFNAR 2012" OR "BFNAR 2012:1". De bolag som följde K3 markerades med en etta i datasetet och de bolag som följde K2 markerades med en nolla i datasetet. I vissa fall fick vi träffar på både K2 och K3 och i de fallen gjorde vi en manuell granskning av årsredovisningarnas Not 1 för att avgöra vilket regelverk bolaget följde. Att bolagen nämner både K2 och K3 i en och samma årsredovisning kan bero på att företaget gjort ett byte av regelverk. I ett större antal fall fick vi inga träffar, varken på K2 eller K3. Detta kan bero på att årsredovisningarna är inskannade och att texten är för suddig eller att NVivo av annan anledning inte kan tyda texten. Att gå igenom alla dessa rapporter manuellt ansågs alltför resurskrävande, varför dessa bolag istället uteslöts från stickprovet och hanterades således som bortfall. Vi gjorde bedömningen att bortfallet berodde på slump och inte någon gemensam egenskap hos företagen, vars årsredovisningar NVivo inte kunde läsa, som skulle kunna innebära att resultaten blev felaktiga. Enligt Patel & Davidsson (2020) bör en sådan bedömning göras vid bortfall. Efter bortfallet kvarstod 2 095 företag i stickprovet.

4.3 Den binära beroende variabeln K2K3

För att undersöka sambandet mellan våra valda variabler - historisk soliditet, historisk omsättningstillväxt och branscher med högre andel immateriella tillgångar - och frivillig tillämpning av K3, använde vi oss av regressionsanalys. Vi gjorde fyra regressionsanalyser - en där vi testade sambandet mellan historisk soliditet och frivillig tillämpning av K3, en där

vi testade sambandet mellan historisk omsättningstillväxt och frivillig tillämpning av K3, en där vi testade sambandet mellan gruppen, bestående av branscher med hög andel immateriella tillgångar, och frivillig tillämpning av K3 samt en där vi inkluderade samtliga variabler. Enligt Ruist (2021) är det möjligt att använda sig av linjär regression, probitregression eller logistisk regression när den beroende variabeln är binär, vilket den är i vårt fall. Den beroende variabeln, K2K3, har en nolla i de fall företaget följer K2 och en etta i de fall företaget följer K3. I studien valde vi att använda oss av logistisk regression.

4.4 De oberoende variablerna

De oberoende variablerna utgörs av historisk soliditet, historisk omsättningstillväxt, branscher med högre andel immateriella tillgångar samt kontrollvariabler. Kontrollvariabler används för att undvika problem med endogenitet och spuriösa samband. Endogenitet innebär att feltermen är korrelerad med de inkluderade oberoende variablerna och är något som kan uppstå när viktiga variabler uteslutits från regressionsanalysen. Detsamma gäller för spuriösa samband, vilket innebär att korrelation mellan exempelvis två variabler - en beroende och en oberoende variabel - misstolkas som kausalitet på grund av att en tredje variabel, vilken egentligen driver både den beroende och oberoende variabeln, uteslutits ur regressionsanalysen (Jaggia & Kelly, 2019).

Vid regressionsanalys är det önskvärt att de oberoende variablerna är någorlunda normalfördelade (Cameron & Trivedi, 2022). För att kontrollera hur det förhöll sig med våra oberoende variabler använde vi Stata för att konstruera histogram. I de fall variablerna visade sig vara snedfördelade - positivt eller negativt skeva - logaritmerades dem med den naturliga logaritmen, ln, i enlighet med det Cameron och Trivedi (2022) föreslår som en möjlig transformation för att stävja problemet.

Som tidigare nämnts har data till våra variabler inhämtats från Retriever Business. Då det inte presenterades några definitioner för nyckeltalen i databasen, kontaktade vi istället företaget Retriever och bad om att få erhålla dessa. Definition för respektive variabel kommer att presenteras nedan i respektive avsnitt.

4.5 De oberoende variablerna soliditet, omsättningstillväxt och branscher med högre andel immateriella tillgångar

De oberoende variablerna är historisk soliditet, historisk omsättningstillväxt och branscher med högre andel immateriella tillgångar. Variabeln branscher med högre andel immateriella tillgångar benämns härnäst endast 'bransch'.

Att det är ett historiskt värde, när det gäller soliditet och omsättningstillväxt, innebär i studien att vi beräknat ett medelvärde över sex år för variablerna. Data för soliditet och omsättningstillväxt inhämtades för åren 2016-2021 från Retriever Business. Excelfunktionen MEDEL användes sedan för att beräkna genomsnittlig soliditet och genomsnittlig omsättningstillväxt för varje observation och det är således detta vi benämner som historisk.

Vi använde oss av historiska värden för omsättningstillväxten i syfte att försöka erhålla en mer rättvis avspiegling av verkligheten. Den ursprungliga tanken var att endast använda oss av siffror från det senaste året - år 2021 - men med detta tillvägagångssätt såg vi en risk att fånga ett läge som inte är representativt för företaget under normala omständigheter. Detta inte minst med tanke på den Coronapandemi som påverkade företag under året och som

exempelvis slog olika mot företag inom olika branscher. Vi såg således en risk med att fånga ett extremvärde, vilket skulle kunna påverka resultatet och ha en negativ påverkan på studiens reliabilitet. Eftersom vi använde oss av historiska värden för omsättningstillväxten, ansåg vi det lämpligt att göra detsamma för soliditeten.

4.5.1 Historisk soliditet (SOLID)

Soliditetsvariabeln har valts baserat på den tidigare forskningen kring hur skuldsättning påverkar valet av regelverk. Internationell forskning påvisar att företag som redovisar enligt högre regelverk till större grad finansieras via räntebärande krediter och således har en högre skuldsättningsgrad. Studier gjorda av Dumontier och Raffournier (1998) och Bassemir (2018) visar detta.

Baserat på tidigare forskning finns det således stöd för förekomsten av ett positivt samband mellan företagets skuldsättningsgrad och tillämpning av ett högre regelverk, vilket i studien motsvarar frivillig tillämpning av K3. Förenklat beräknas ett företags skuldsättningsgrad som den totala summan skulder dividerat med summan av det egna kapitalet. Nyckeltalet soliditet beräknas som summan av det egna kapitalet dividerat med summan av de totala tillgångarna. Detta innebär att nyckeltalen i någon mån kan ses som varandras motsatser. Ett företag med mycket hög skuldsättningsgrad har mycket låg soliditet och vice versa. Förekomsten av ett positivt samband mellan ett företags skuldsättningsgrad och frivilliga tillämpning av K3 medför därför att det bör finnas ett negativt samband mellan ett företags soliditet och frivillig tillämpning av K3.

I studien har vi valt att formulera hypotes 1 gällande nyckeltalet soliditet istället för skuldsättningsgrad. Detta av i huvudsak två anledningar - dels har vi noterat att många svenska företag, inte minst de mindre onoterade företagen som har möjlighet att välja mellan K2 och K3, mycket ofta lyfter fram soliditeten som ett viktigt nyckeltal i sina årsredovisningar, dels är variabeln soliditet, på grund av dess definition, lättare att hantera vid statistiska tester. Ju mer skulder ett företag har, desto högre är skuldsättningsgraden och desto lägre är soliditeten. Att skuldsättningsgraden ter sig på det viset skapar problem vid förekomsten av företag som förbrukat hela sitt egna kapital och således har ett negativt sådant, på så vis att det tillståndet ger en negativ skuldsättningsgrad. Att använda oss av soliditet istället för skuldsättningsgrad har således både fördelen att nyckeltalet är väl etablerat hos de företag som undersöks samt mer lätthanterligt vid statistiska tester.

Förekomsten av så kallade *outliers* - det vill säga extremt små eller stora värden - i datasetet kan skapa problem genom att exempelvis medelvärdet för variabeln blir missvisande. Syftet med medelvärdet är att det skall symbolisera distributionens centrum, men då medelvärdet är starkt påverkat av dessa extremvärden, finns risken att det antingen blir för lågt eller högt om de inte hanteras på något vis (Jaggia & Kelly, 2019). Vid en översyn av variabeln historisk soliditet fann vi värden som var både extremt små och extremt stora. För att få bukt med problemet med extremvärden använde vi oss av Stata-funktionen Winsor. Denna Stata-funktion tillåter oss att, istället för att utesluta de observationer för vilka vi identifierat extremvärden, modifiera dessa värden så att de erhåller ett högre eller ett lägre värde. I Stata är det möjligt att själv påverka hur många värden som modifieras. Winsor gör det möjligt att förflytta ett antal av de mest extrema värdena, genom att modifiera dessa så att de antar ett högre eller lägre värde. Vi valde i studien att modifiera de 4 lägsta och de 4 högsta värdena så att de antog värdet av det 5:e lägsta respektive 5:e högsta värdet. Att denna operation gjordes istället för att utesluta vissa observationer, innebär att vi kunde behålla ett större stickprov.

Samtidigt är det en manipulation läsaren bör känna till och beakta. I Bilaga 1 framgår hur variabeln såg ut före och efter denna operation.

Soliditeten (i procent) beräknas enligt formeln:

$$\left(\frac{\text{Summa eget kapital} + (\text{Summa obeskattade reserver} * 0,72)}{\text{Summa tillgångar}} \right) * 100$$

4.5.2 Historisk omsättningstillväxt (TILLVXT)

Tillväxtvariabeln har valts för att det finns stort stöd i tidigare internationell forskning som visar att företag i tillväxtfasen är i behov av externt kapital och därmed motiveras till att välja ett högre regelverk. De studier som är använda här är gjorda av Bassemir (2018) samt Khanna et al. (2004). Rauma (2016) menar att svenska företag i och med redovisning med K3, i jämförelse med K2, får ökad möjlighet till extern finansiering. Detta samlade stöd gav fog för att testa hur variabeln tillväxt påverkar valet av regelverk för svenska företag.

Omsättningstillväxten (i procent) beräknas enligt formeln:

$$\left(\frac{\text{Nettoomsättning} - \text{Nettoomsättning föregående år}}{\text{Nettoomsättning föregående år}} \right) * 100$$

Även när det gällde variabeln historisk omsättningstillväxt, ansåg vi att det fanns problem med extremvärden i datasetet, vilka behövde hanteras. För att få bukt med detta problem använde vi oss av Stata-funktionen Winsor2, vilken gör det möjligt att, med utgångspunkt i percentiler, modifiera extremvärden. I studien valde vi att värden mindre än den 2a percentilen skulle ersättas med den 2a percentilen och att värden större än den 98e percentilen skulle ersättas med den 98e percentilen. Även denna operation medförde att vi kunde behålla ett större stickprov, genom att alla observationer kunde behållas. Givetvis är detta dock också en manipulation läsaren bör känna till och beakta. I Bilaga 1 framgår hur variabeln omsättningstillväxt såg ut innan och efter denna operation.

Då variabeln omsättningstillväxt visade sig vara positivt skev, gjorde vi bedömningen att denna kunde behöva logaritmeras med den naturliga logaritmen för att lämpa sig bättre för regressionsanalys. Eftersom negativa värden inte kan logaritmeras var vi tvungna att göra någon form av manipulation för att inte alla dessa värden skulle uteslutas. Manipulationen vi gjorde var att addera värdet 1 till alla observationer efter att vi hade skalat dem, genom att dividera dem med 100 för att erhålla dem i decimalform. Dessvärre var variabeln fortfarande påtagligt positivt skev efter logaritmeringen, varför vi gjorde bedömningen att logaritmeringen av variabeln trots allt inte medfört någon förbättring. Att ytterligare manipulera variabeln ansågs inte heller varken önskvärt eller praktiskt möjligt. I bilaga 1 framgår hur variabeln såg ut före och efter logaritmeringen. Då logaritmeringen samt manipulationen att addera värdet 1 till alla observationer, medför att stora begränsningar när det gäller tolkningen av resultatet från regressionsanalysen - genom att det då endast är möjligt att tolka styrkan på och riktningen av sambandet - tog vi beslutet att avstå från att logaritmera variabeln.

För att försäkra oss om att valet att avstå från att logaritmera variabeln inte medförde betydande effekter för resultatet, utförde vi även en regressionsanalys i vilken variabeln var logaritmerad. Regressionsanalysen resulterade i ett signifikant samband, i samma riktning som när variabeln inte logaritmerades. Med anledning av detta gjorde vi bedömningen att beslutet att inte logaritmera variabeln var rättfärdigat.

4.5.3 Bransch (BRANSCH)

Som nämnts i uppsatsens teoridel, skiljer sig reglerna kring aktivering av immateriella tillgångar mellan regelverken K2 och K3. Enligt K2 får enbart förvärvade immateriella tillgångar redovisas, medan K3 till viss del också tillåter att egenupparbetade immateriella tillgångar får aktiveras i balansräkningen (BFNAR 2012:1; BFNAR 2016:10). Som också tidigare nämnts, talar tidigare forskning för att andelen immateriella tillgångar skiljer sig åt mellan olika branscher (Hazan et al., 2021; Orhangazi, 2019; Lev, 2008). Mot bakgrund av detta finns det anledning att misstänka att företag i branscher, som karaktäriseras av hög andel immateriella tillgångar, skulle ha incitament att frivilligt välja K3, i syfte att få aktivera dessa och på så vis öka det redovisade värdet på de totala tillgångarna och eget kapital i balansräkningen. Det var framförallt detta resonemang som låg till grund för formuleringen av hypotes 3. Ett möjligt sätt att undersöka vilka branscher som har hög andel immateriella tillgångar, är att använda sig av studiens stickprov. Med detta tillvägagångssätt ser vi dock stora problem med omvänd kausalitet, vilket, enligt Stock och Watson (2020), innebär att den beroende variabeln orsakar förändring i den/de oberoende variabeln/variablerna istället för tvärtom.

I studiens fall skulle det uppenbara sig genom att den beroende variabeln - K2 eller K3 - driver den oberoende variabeln - branscher med hög andel immateriella tillgångar - snarare än tvärtom, eftersom det är möjligt att erhålla en högre andel immateriella tillgångar genom att enbart byta från K2 till K3. Hypotesen i fallet med vår studie är att det är fråga om det som Stock och Watson (2020) benämner som simultan kausalitet - att den oberoende variabeln orsakar förändring i den beroende variabeln samtidigt med att den beroende variabeln orsakar förändring i den oberoende variabeln. Med andra ord är hypotesen att företag i branscher med hög andel immateriella tillgångar tenderar att frivilligt välja K3 i högre utsträckning samtidigt som valet att frivilligt tillämpa K3 ger en högre andel immateriella tillgångar. För att få bukt med de problem som precis diskuterats har vi därför inte använt oss av stickprovet för att bestämma vilka branscher som har högst andel immateriella tillgångar. Istället har vi inhämtat data från Retriever Business för samtliga noterade koncerner i Sverige, 814 stycken till antalet. Detta har vi gjort då alla noterade företag i EUs medlemsstater, således även Sverige, måste följa IFRS i sin koncernredovisning sedan 2005, enligt Europaparlamentets och rådets förordning ((EG) 1606/2002). Risken att regelverket i sig skulle påverka andelen redovisade immateriella tillgångar blir således obefintlig då alla bolag är tvingade att följa ett och samma regelverk - IFRS.

Data för variablerna *bransch huvudgrupp*, *totala tillgångar* och *summa immateriella anläggningstillgångar* inhämtades och andelen immateriella anläggningstillgångar beräknades med nedan formel för varje koncern.

$$\text{Andel immateriella anläggningstillgångar} = \frac{\text{Summa immateriella anläggningstillgångar}}{\text{Totala tillgångar}}$$

För ett antal koncerner, närmare bestämt 8 stycken, saknades data gällande totala tillgångar, immateriella anläggningstillgångar och/eller bransch. Dessa koncerner uteslöts därför och kvarstod gjorde 806 stycken koncerner.

Därefter beräknades den genomsnittliga andelen immateriella anläggningstillgångar för varje bransch. Resultaten för beräkningarna presenteras nedan i tabell 4.1.

Bransch	Andel IMAT	Antal koncerner
Data, it & telekommunikation	0,412	98
Media	0,354	2
Hälsa & sjukvård	0,354	3
Juridik, ekonomi & konsulttjänster	0,339	60
Utbildning, forskning & utveckling	0,329	82
Partihandel	0,319	46
Övriga konsumenttjänster	0,308	1
Tillverkning & industri	0,307	75
Detaljhandel	0,291	17
Företagstjänster	0,290	221
Reklam, pr & marknadsundersökning	0,289	3
Livsmedelsframställning	0,269	6
Teknisk konsultverksamhet	0,257	30
Kultur, nöje & fritid	0,249	3
Bemannings- & arbetsförmedling	0,227	4
Bank, finans & försäkring	0,226	77
Bygg-, design- & inredningsverksamhet	0,181	15
Avlopp, avfall, el & vatten	0,172	6
Hotell & restaurang	0,154	1
Resebyrå & turism	0,135	1
Offentlig förvaltning & samhälle	0,118	1
Fastighetsverksamhet	0,049	51
Uthyrning & leasing	0,000	1
Transport & magasinering	0,000	1
Jordbruk, skogsbruk, jakt & fiske	0,000	1

Tabell 4.1. Genomsnittlig andel immateriella anläggningstillgångar per bransch.

Tabell 4.1 ger en översikt över inom vilka branscher som koncernerna har högst genomsnittlig andel immateriella anläggningstillgångar. "Andel IMAT" är förkortning för genomsnittlig andel immateriella anläggningstillgångar. Som synes i tabellen var de branscher med högst genomsnittlig andel immateriella anläggningstillgångar 'Data, it & telekommunikation', 'Media', 'Hälsa & sjukvård', 'Juridik, ekonomi & konsulttjänster' och 'Utbildning, forskning & utveckling'. I många branscher fanns endast ett företag eller ett fåtal företag, vilket innebär att den uträknade genomsnittliga andelen immateriella anläggningstillgångar i branschen endast baseras på ett eller ett fåtal företag. Detta gäller för exempelvis branscherna 'Media' och 'Hälsa & sjukvård' - som befinner sig bland de branscher med högst genomsnittlig andel immateriella anläggningstillgångar - i vilka det finns 2 respektive 3 företag. Detta innebär naturligtvis att det finns en stor osäkerhet och att avspeglingen blir mindre bra och är något som läsaren bör beakta.

De 10 branscher, i vilka koncernerna hade högst genomsnittlig andel immateriella tillgångar, befinner sig över den fetmarkerade linjen i tabellen.

För att skapa en branschdummy markerades företag som ingår i de 10 branscher med högst genomsnittlig andel immateriella anläggningstillgångar med en etta i datasetet, medan företag i övriga branscher markerades med en nolla i datasetet. Denna dummyvariabel användes

sedan i den tredje regressionsanalysen, som gjordes för att testa sambandet mellan den oberoende variabeln, bransch, och frivillig tillämpning av K3.

4.6 De övriga oberoende variablerna - kontrollvariablerna

När det gäller studiens kontrollvariabler nettoomsättning, antal anställda, totala tillgångar och avkastning på totalt kapital, användes data för år 2021. Anledningen till att vi för dessa inte ville använda oss av ett medelvärde var att vi då hade fått ett betydligt lägre värde på exempelvis nettoomsättning för företag som vuxit mycket. Genomsnittet i stickprovet för nettoomsättning, antal anställda och totala tillgångar hade troligtvis också blivit lägre.

4.6.1 Nettoomsättning (lnNO)

Nettoomsättning är ett av de tre kriterier som behöver uppfyllas för att företag skall räknas som stort och därmed obligatoriskt skall redovisa enligt K3, vilket medför att det blir naturligt för företag att välja K3. Vidare skriver Bassemir (2018) att företag som är större till storleken tenderar att välja ett högre regelverk. Den storleksvariabel Bassemir använder baseras bland annat på nettoomsättning. Eirlie et al. (2018) menar också att det finns ett positivt samband mellan företags nettoomsättning och företagsledningens val av regelverk. Zmijewski och Hagerman (1981) finner dessutom att större nettoomsättning tillsammans med andra faktorer påverkar val av regelverk. Detta gör nettoomsättning till en relevant kontrollvariabel.

Variabeln har logaritmerats med den naturliga logaritmen då den noterades vara påtagligt positivt snedfördelad. I Bilaga 1 presenteras hur variabeln såg ut före och efter logaritmering.

4.6.2 Antal anställda (lnAA)

Antal anställda är liksom nettoomsättning ett av de tre kriterier som behöver uppfyllas för att företag ska räknas som stort och därmed obligatoriskt ska redovisa enligt K3 (SFS 1995:1554; BFNAR 2012:1), vilket medför att det blir naturligt för företag att välja K3. Detta gör antal anställda till en relevant kontrollvariabel. Det är också en variabel som använts i tidigare forskning (Bassemir, 2018).

Även denna variabel har logaritmerats med den naturliga logaritmen i syfte att erhålla en mer normalfördelad variabel inför regressionsanalysen. Hur variabeln såg ut före och efter logaritmering visas i Bilaga 1.

4.6.3 Totala tillgångar (lnTT)

Totala tillgångar är det tredje kriteriet som behöver vara uppfyllt för att företaget ska definieras som stort. Det räcker med att två av de kriterier som nämnts är uppfyllda under två år i rad för att ett företag skall tvingas tillämpa K3 (SFS 1995:1554; BFNAR 2012:1). Detta gör även totala tillgångar till en relevant kontrollvariabel. Även denna variabel används i tidigare forskning av Bassemir (2018).

Liksom de två föregående kontrollvariablerna har också denna variabel logaritmerats med den naturliga logaritmen. Detta av samma anledning som angivits för de två föregående kontrollvariablerna. I Bilaga 1 presenteras den före och efter logaritmering.

4.6.4 Avkastning på totalt kapital (AVKTOTK)

Bassemir (2018) resonerar kring att företag med hög avkastning på totalt kapital har ett mindre behov av extern finansiering och upplever därför inte behovet att tillämpa ett mer komplext regelverk utifrån det kriteriet. Detta motiverar avkastning på totalt kapital som kontrollvariabel.

Avkastningen på totalt kapital (i procent) beräknas enligt formeln:

$$\left(\frac{\text{Rörelseresultat} + \text{Ränteintäkter från koncernbolag} + \text{Externa ränteintäkter} + \text{Övriga finansiella intäkter}}{\text{Summa tillgångar}} \right) * 100$$

4.6.5 Dummyvariabler för samtliga branscher (i.Bransch)

För att inte riskera förekomsten av endogenitetsproblem och spuriösa samband vid regressionsanalyserna, var det önskvärt att kontrollera för branscheffekter när sambandet mellan de oberoende variablerna, historisk soliditet och historisk omsättningstillväxt, och den beroende variabeln, frivillig tillämpning av K3, testades. Företagen i stickprovet ingick var och ett i någon av 29 olika branscher och Stata användes därför för att konstruera 28 olika dummyvariabler, vilka i sin tur användes för att inkludera branscheffekter vid de nämnda regressionsanalyserna. Detta framgår också av våra regressionsmodeller, vilka presenteras under nedan rubrik.

4.7 Deskriptiv statistik och statistiska tester

Deskriptiv statistik användes för att beskriva hur stor andel av företagen i stickprovet som tillämpar K2 respektive K3. Det användes också för att presentera medelvärde och standardavvikelse för de olika variablerna.

Vi testade för parvisa korrelationer genom att beräkna Pearsons korrelationskoefficient. Korrelationskoefficienten beskriver riktningen och styrkan av det linjära sambandet mellan två variabler och antar ett värde mellan -1 och 1. Vid ett perfekt negativt linjärt samband erhålls värdet -1 och vid ett perfekt positivt linjärt samband erhålls värdet 1. Om värdet är 0 finns det inget linjärt samband mellan variablerna. Att testa för parvisa korrelationer kan vara ett sätt att stävja problemet med multikollinearitet. Om det finns problem med multikollinearitet kan koefficienterna få missvisande värden eller fel tecken vid regressionsanalys. Det finns också risk för att vissa viktiga oberoende variabler inte blir statistiskt signifikanta (Jaggia & Kelly, 2019). Enligt Jaggia och Kelly (2019) är en generell tumregel att kritisk multikollinearitet föreligger om korrelationskoefficienten mellan två variabler är lägre än -0,8 eller högre än 0,8.

Vi utförde även tvåsidiga t-test, vilka används i syfte att avgöra om medelvärdet i två olika grupper skiljer sig åt (Cameron & Trivedi, 2022). De två grupperna utgörs i studiens fall av företag som tillämpar K2 och företag som tillämpar K3.

Slutligen utförde vi fyra olika logistiska regressionsanalyser för att testa sambandet mellan våra oberoende variabler - historisk omsättningstillväxt, historisk soliditet och bransch - och vår beroende variabel K2K3. Nedan presenteras våra regressionsmodeller.

Regressionsmodell Hypotes 1:

$$Pr(K2K3 = 1) = \lambda(\beta_0 + \beta_1 SOLID + \beta_2 \ln AA + \beta_3 \ln NO + \beta_4 AVKTOTK + \beta_5 \ln TT + \sum \delta_i Bransch_i + \epsilon)$$

Regressionsmodell Hypotes 2:

$$Pr(K2K3 = 1) = \lambda(\beta_0 + \beta_1 TILLVXT + \beta_2 \ln AA + \beta_3 \ln NO + \beta_4 AVKTOTK + \beta_5 \ln TT + \sum_i \delta_i Bransch_i + \varepsilon)$$

Regressionsmodell Hypotes 3:

$$Pr(K2K3 = 1) = \lambda(\beta_0 + \beta_1 BRANSCH + \beta_2 \ln AA + \beta_3 \ln NO + \beta_4 AVKTOTK + \beta_5 \ln TT + \varepsilon)$$

Regressionsmodell med samtliga variabler:

$$Pr(K2K3 = 1) = \lambda(\beta_0 + \beta_1 BRANSCH + \beta_2 TILLVXT + \beta_3 SOLID + \beta_4 \ln AA + \beta_5 \ln NO + \beta_6 AVKTOTK + \beta_7 \ln TT + \varepsilon)$$

5. Resultat

Resultatavsnittet inleds med att deskriptiv statistik presenteras och därefter presenteras parvisa korrelationer, t-test och logistiska regressionsanalyser.

5.1 Deskriptiv statistik

Antal företag	K2	K3	K2%	K3%
2095	1735	360	82,8%	17,2%

Tabell 5.1. Antal och andel företag som tillämpar K2 respektive K3.

I tabell 5.1 åskådliggörs hur många företag och hur stor andel, procentuellt sett, av företagen i stickprovet som tillämpar K2 respektive K3. Stickprovet bestod av totalt 2 095 företag och som synes i tabellen tillämpade 1 735 företag K2 och 360 företag K3. Uttryckt i procent tillämpade 82,8 % K2 och 17,2 % K3, vilket innebär majoriteten av företagen i stickprovet tillämpade K2 och att tendensen att frivilligt tillämpa K3 är liten bland små onoterade företag.

Antal anställda	Antal företag	K2	K3	K2%	K3%
10-19	1200	1008	192	84,0%	16,0%
20-29	529	428	101	80,9%	19,1%
30-39	164	133	31	81,1%	18,9%
40-49	101	77	24	76,2%	23,8%
50-59	34	29	5	85,3%	14,7%
60-69	29	24	5	82,8%	17,2%
70-79	13	12	1	92,3%	7,7%
80-89	9	9	0	100,0%	0,0%
90-100	7	6	1	85,7%	14,3%
>100	9	9	0	100,0%	0,0%

Tabell 5.2. Antal och andel företag som tillämpar K2 respektive K3 i grupper av företag med olika antal anställda.

I tabell 5.2 illustreras tillämpningen av K2 respektive K3 i företag med olika antal anställda. Det företag som hade det största antalet anställda i studiens stickprov hade 420 anställda. Som tidigare nämnts har företag med mindre än 10 anställda uteslutits ur studien, varför det företag, med lägst antal anställda i stickprovet, hade 10 anställda. Då antalet företag med fler än 100 anställda endast utgjordes av 9 företag i stickprovet, har tabellen formats enligt ovan så att alla bolag med över 100 anställda ingår i ett och samma intervall. Som synes i tabellen verkar frivillig tillämpning av K3 vara vanligast i företag med 40-49 anställda. I denna grupp tillämpar 23,8 % K3. Det verkar således vara vanligare att frivilligt tillämpa K3 i företag med 40-49 anställda än i företag med 10-39 anställda. Utifrån tabellen går det också att konstatera att det verkar vara vanligare att tillämpa K3 i företag med 20-49 anställda än i företag med 10-19 anställda. I företag med 50 anställda och uppåt går det dock inte att se något mönster av att tillämpningen av K3 skulle öka när antalet anställda ökar. När vi betraktar grupperna med 70 anställda och uppåt bör vi dock beakta att grupperna utgörs av ett litet antal företag. Sammanfattningsvis verkar det inte gå att urskilja ett mönster som talar för att företag med ett större antal anställda tenderar att tillämpa K3 i större utsträckning än företag med ett färre antal anställda.

Nettoomsättning (tkr)	Antal företag	K2	K3	K2%	K3%
20 001-30 000	832	760	72	91,3%	8,7%
30 001-40 000	456	390	66	85,5%	14,5%
40 001-50 000	280	220	60	78,6%	21,4%
50 001-60 000	162	124	38	76,5%	23,5%
60 001-70 000	113	91	22	80,5%	19,5%
70 001-80 000	115	71	44	61,7%	38,3%
80 001-90 000	58	40	18	69,0%	31,0%
90 001-100 000	21	13	8	61,9%	38,1%
>100 000	56	24	32	42,9%	57,1%

Tabell 5.3. Antal och andel företag som tillämpar K2 respektive K3 i grupper av företag med olika stor nettoomsättning.

I tabell 5.3 ser vi hur tillämpningen av K2 respektive K3 ser ut i företag med olika stor nettoomsättning. I gruppen av företag med över 100 miljoner kronor i nettoomsättning är det 57,1 % av företagen som tillämpar K3. Det går att urskilja ett mönster av att företag med högre nettoomsättning verkar tendera att tillämpa K3 i högre utsträckning än företag med lägre nettoomsättning. De företag som verkar tillämpa K3 i lägst utsträckning är företagen i gruppen med nettoomsättning på 20 - 30 miljoner kronor. I denna grupp är det endast 8,7 % som tillämpar K3.

Totala tillgångar (tkr)	Antal företag	K2	K3	K2%	K3%
0-10 000	472	404	68	85,6%	14,4%
10 001-20 000	855	719	136	84,1%	15,9%
20 001-30 000	402	331	71	82,3%	17,7%
30 001-40 000	214	168	46	78,5%	21,5%
40 001-50 000	65	50	15	76,9%	23,1%
50 001-60 000	32	26	6	81,3%	18,8%
60 001-70 000	18	15	3	83,3%	16,7%
70 001-80 000	8	5	3	62,5%	37,5%
80 001-90 000	5	4	1	80,0%	20,0%
90 001-100 000	8	6	2	75,0%	25,0%
>100 000	16	7	9	43,8%	56,3%

Tabell 5.4. Antal och andel företag som tillämpar K2 respektive K3 i grupper av företag med olika summa totala tillgångar.

Tabell 5.4 visar hur tillämpningen av K2 respektive K3 ser ut i företag med olika summa totala tillgångar. Den grupp av företag som verkar tillämpa K3 i lägst utsträckning, är de som befinner sig i spannet 0 - 10 miljoner kronor i totala tillgångar. I stickprovet var det 14,4 % av företagen i detta spann som tillämpade K3. De företag som verkar följa K3 i högst utsträckning, är de som har totala tillgångar på över 100 miljoner kronor. I denna grupp av företag är det 56,3 %, det vill säga fler än hälften, av företagen i stickprovet som tillämpar K3. Det går även här att urskilja ett mönster av att företag med en större summa totala tillgångar verkar följa K3 i högre utsträckning än företag med en mindre summa totala tillgångar även om sambandet, som kan anas utifrån att enbart betrakta tabellen, inte verkar vara linjärt. Givetvis bör inte heller ett eventuellt samband försöka identifieras utifrån tabellen, utan testas med hjälp av regressionsanalys, vars resultat presenteras senare i denna del av uppsatsen. Även vid betraktande av tabell 4.4 bör vi vara uppmärksamma på det låga antalet företag i grupperna med de större summorna totala tillgångar.

Avkastning på totalt kapital (%)	Antal företag	K2	K3	K2%	K3%
<50	4	1	3	25,0%	75,0%
>50-40	6	5	1	83,3%	16,7%
>40-30	11	9	2	81,8%	18,2%
>30-20	8	5	3	62,5%	37,5%
>20-10	34	22	12	64,7%	35,3%
>10-0	126	104	22	82,5%	17,5%
>0-10	533	446	87	83,7%	16,3%
>10-20	614	525	89	85,5%	14,5%
>20-30	391	314	77	80,3%	19,7%
>30-40	204	164	40	80,4%	19,6%
>40-50	90	77	13	85,6%	14,4%
>50-60	31	27	4	87,1%	12,9%
>60-70	19	16	3	84,2%	15,8%
>70-80	11	8	3	72,7%	27,3%
>80-90	9	9	0	100,0%	0,0%
>90-100	4	3	1	75,0%	25,0%

Tabell 5.5. Antal och andel företag som tillämpar K2 respektive K3 i grupper av företag med olika stor avkastning på totalt kapital.

Tabell 5.5 visar hur tillämpningen av K2 respektive K3 ser ut i företag med olika hög avkastning på totalt kapital. Negativa tal återges i rött. I gruppen av företag med mer än 50 % negativ avkastning på totalt kapital är det 75 % av företagen som tillämpar K3 och i gruppen av företag med 80 - 90 % avkastning på totalt kapital är det inga företag som tillämpar K3. Även i detta fall utgörs grupperna av ett fåtal företag, vilket återigen måste beaktas.

Soliditet (%)	Antal företag	K2	K3	K2%	K3%
<0	4	4	0	100,0%	0,0%
>0-10	46	37	9	80,4%	19,6%
>10-20	234	191	43	81,6%	18,4%
>20-30	365	304	61	83,3%	16,7%
>30-40	420	349	71	83,1%	16,9%
>40-50	386	309	77	80,1%	19,9%
>50-60	332	282	50	84,9%	15,1%
>60-70	182	152	30	83,5%	16,5%
>70-80	93	78	15	83,9%	16,1%
>80-90	29	27	2	93,1%	6,9%
>90-100	4	2	2	50,0%	50,0%

Tabell 5.6. Antal och andel företag som tillämpar K2 respektive K3 i grupper av företag med olika hög soliditet.

I Tabell 5.6 presenteras tillämpningen av K2 respektive K3 i företag med olika hög soliditet. Högst grad av K3-tillämpning återfinns i gruppen med en soliditet på 90-99 %. Återigen är detta dock en grupp som utgörs av mycket få företag - endast 4 stycken - vilket måste beaktas. I gruppen av företag med negativ soliditet - det vill säga de företag som har förbrukat sitt egna kapital och således har ett negativt sådant - är det inget företag som tillämpar K3. Även denna grupp utgörs dock endast av 4 företag. Det går vidare inte att se någon tendens av att företag med lägre soliditet skulle tillämpa K3 i högre utsträckning än företag med högre soliditet.

Omsättningstillväxt (%)	Antal företag	K2	K3	K2%	K3%
>20-10	6	3	3	50,0%	50,0%
>10-0	168	128	40	76,2%	23,8%
>0-10	878	684	194	77,9%	22,1%
>10-20	482	435	47	90,2%	9,8%
>20-30	203	174	29	85,7%	14,3%
>30-40	121	109	12	90,1%	9,9%
>40-50	60	53	7	88,3%	11,7%
>50-60	33	31	2	93,9%	6,1%
>60-70	26	20	6	76,9%	23,1%
>70-80	17	14	3	82,4%	17,6%
>80-90	13	10	3	76,9%	23,1%
>90-100	10	10	0	100,0%	0,0%
>100	78	64	14	82,1%	17,9%

Tabell 5.7. Antal och andel företag som tillämpar K2 respektive K3 i grupper av företag med olika stor nettoomsättningstillväxt.

I Tabell 5.7 presenteras tillämpningen av K2 respektive K3 i företag med olika stor omsättningstillväxt. Negativa tal är återgivna i rött. Utifrån tabellen verkar det som att företag med negativ omsättningstillväxt är de som tillämpar K3 i högst utsträckning. Även här är det dock nödvändigt att beakta att gruppen med störst negativ omsättningstillväxt utgörs av mycket få företag. I övrigt är det inte möjligt att urskilja något mönster kopplat till storleken på tillväxten och tillämpning av K3.

Bransch	Antal företag	K2	K3	K2%	K3%
Bransch-, arbetsgivar- & yrkesorg.	1	0	1	0,0%	100,0%
Media	3	1	2	33,3%	66,7%
Detaljhandel	296	161	135	54,4%	45,6%
Bank, finans & försäkring	5	3	2	60,0%	40,0%
Kultur, nöje & fritid	8	5	3	62,5%	37,5%
Offentlig förvaltning & samhälle	3	2	1	66,7%	33,3%
Data, it & telekommunikation	68	48	20	70,6%	29,4%
Teknisk konsultverksamhet	79	56	23	70,9%	29,1%
Företagstjänster	30	22	8	73,3%	26,7%
Reklam, pr & marknadsundersökning	19	14	5	73,7%	26,3%
Livsmedelsframställning	26	20	6	76,9%	23,1%
Tillverkning & industri	211	164	47	77,7%	22,3%
Hotell & restaurang	41	32	9	78,0%	22,0%
Avlopp, avfall, el & vatten	11	9	2	81,8%	18,2%
Partihandel	128	107	21	83,6%	16,4%
Juridik, ekonomi & konsulttjänster	62	52	10	83,9%	16,1%
Utbildning, forskning & utveckling	38	33	5	86,8%	13,2%
Övriga konsumenttjänster	9	8	1	88,9%	11,1%
Bemanning & arbetsförmedling	32	29	3	90,6%	9,4%
Hälsa & sjukvård	91	84	7	92,3%	7,7%
Reparation & installation	40	37	3	92,5%	7,5%
Bygg-, design- & inredningsverksamhet	540	507	33	93,9%	6,1%
Fastighetsverksamhet	51	48	3	94,1%	5,9%
Motorfordonshandel	25	24	1	96,0%	4,0%
Jordbruk, skogsbruk, jakt & fiske	59	57	2	96,6%	3,4%
Transport & magasinering	210	203	7	96,7%	3,3%
Hår & skönhetsvård	1	1	0	100,0%	0,0%
Resebyrå & turism	2	2	0	100,0%	0,0%
Uthyrning & leasing	6	6	0	100,0%	0,0%

Tabell 5.8. Antal och andel företag som tillämpar K2 respektive K3 i olika branscher.

I tabell 5.8 framställs tillämpningen av K2 respektive K3 i olika branscher utifrån studiens stickprov. Tabellen har sorterats utefter inom vilka branscher störst andel företag frivilligt tillämpar K3. Utifrån tabellen verkar det som att frivillig tillämpning av K3 är vanligast i branscherna 'Bransch-, arbetsgivar- & yrkesorg.', 'Media', 'Detaljhandel', 'Bank, finans & försäkring' och 'Kultur, nöje & fritid'. I de två förstnämnda tillämpar 100 respektive 66,7 % av företagen i studiens stickprov, K3. I branscherna 'Hår & skönhetsvård', 'Resebyrå & turism' och 'Uthyrning och leasing' är det inga företag i studiens stickprov som tillämpar K3.

Utifrån tabellerna som presenterats ovan är det svårt att urskilja mönster och samband. Även om vi skulle kunna tycka oss se samband, kan vi inte heller veta om de är statistiskt signifikanta. För att kunna undersöka eventuella samband mellan variablerna och frivillig tillämpning av K3, kommer vi därför att göra regressionsanalyser. Resultatet av dessa presenteras i nästkommande avsnitt. Innan detta presenterar vi en summering av studiens samtliga variabler i Tabell 5.9 nedan. I tabellen åskådliggörs variablernas medelvärde, standardavvikelse samt lägsta och högsta värde. Variablerna K3 och BRANSCH är binära och har således ett lägsta värde på 0 och ett högsta värde på 1, med anledning av att de endast kan anta dessa värden. Variablerna lnAA, lnNO och lnTT är logaritmerade med den naturliga logaritmen, vilket medför en lägre standardavvikelse jämfört med variablerna SOLID, TILLVXT och AVKTOTK.

Variabel	Obs.	Medel	Std. avv.	Min	Max
K2K3	2095	0,172	0,377	0	1
lnAA	2095	2,961	0,491	2,303	6,040
lnNO	2095	10,525	0,460	9,904	12,544
TILLVXT	2095	20,672	36,011	-5,072	210,127
SOLID	2095	39,936	17,736	0,983	88,583
lnTT	2095	9,704	0,653	7,617	14,141
AVKTOTK	2095	16,976	17,147	-101	96
BRANSCH	2095	0,447	0,497	0	1

Tabell 5.9. Summering av studiens samtliga variabler.

5.2 Statistiska tester

5.2.1 Pearsons korrelationskoefficient

	K2K3	lnAA	lnNO	SOLID	TILLVXT	lnTT	BRANSCH	AVKTOTK
K2K3	1,000							
lnAA	0,026	1,000						
lnNO	0,266***	0,265***	1,000					
SOLID	-0,015	-0,133***	-0,025	1,000				
TILLVXT	-0,048**	-0,012	0,019	-0,066***	1,000			
lnTT	0,086***	0,114***	0,422***	0,214***	-0,043**	1,000		
BRANSCH	0,242***	-0,025	0,175***	0,149***	-0,046**	-0,056**	1,000	
AVKTOTK	-0,025	-0,014	0,030	0,280***	0,016	-0,101***	0,162***	1,000

*** p<0,01 ** p<0,05 * p<0,1

Tabell 5.10. Pearsons korrelationskoefficient i tabellform.

I Tabell 5.10 visas resultatet av testet för parvisa korrelationer. Stjärnorna indikerar om korrelationen mellan två variabler är signifikant på 1, 5 eller 10 % signifikansnivå. Korrelationen mellan K2K3 och variablerna lnNO, lnTT och BRANSCH är signifikant på 1 % signifikansnivå. När det gäller TILLVXT finns det en negativ korrelation med K2K3. Det innebär att när omsättningstillväxten ökar, tenderar K2K3 - det vill säga frivillig tillämpning av K3 - att minska. Korrelationen är signifikant på 5 % signifikansnivå. För lnNO, lnTT och BRANSCH är korrelationen med K2K3 positiv, vilket innebär att en ökning av dessa variabler tenderar att leda till en minskning i variabeln K2K3, frivillig tillämpning av K3. Annorlunda uttryckt tenderar de företag, som frivilligt valt att tillämpa K3, att vara större med avseende på nettoomsättning och totala tillgångar, samtidigt som de har en lägre omsättningstillväxt och tillhör en bransch som karaktäriseras av en högre andel immateriella tillgångar. Det finns ingen signifikant korrelation mellan variablerna SOLID, lnAA och AVKTOTK och variabeln K2K3.

När det gäller korrelation mellan de oberoende variablerna, är korrelationen störst mellan lnNO och lnTT, mellan vilka det finns en positiv korrelation på 0,422 på 1 % signifikansnivå. När lnNO ökar, tenderar även lnTT att öka och vice versa. Som tidigare nämnts kan hög korrelation mellan oberoende variabler vara en indikation på att det föreligger problem med multikollinearitet. Enligt Jaggia och Kellys (2019) tumregel är det dock framförallt korrelationer överstigande 0,80 eller understigande -0,80 som medför problem av mer

allvarlig karaktär. Med anledning av detta gjordes bedömningen att både lnAA och lnNO kunde ingå tillsammans i de senare regressionsanalyserna.

5.2.2 T-test

T-test K2K3	Företag som tillämpar K2		Företag som tillämpar K3		T-test		
	n	Medel	n	Medel	Differens	P-värde	Signifikans
lnNO	1735	10,470	360	10,793	-0,323	0	***
lnAA	1735	2,955	360	2,989	-0,033	0,243	
SOLID	1735	40,053	360	39,373	0,680	0,508	
TILLVXT	1735	21,457	360	16,888	4,569	0,028	**
lnTT	1735	9,678	360	9,827	-0,148	0	***
BRANSCH	1735	0,392	360	0,711	-0,319	0	***
AVKTOTK	1735	17,17	360	16,038	1,132	0,254	

*** p<0,01 ** p<0,05 * p<0,1

Tabell 5.11. T-test av K2K3 och de olika oberoende variablerna.

I Tabell 5.11 presenteras resultaten av 7 stycken utförda t-test - ett för varje oberoende variabel. T-testet är, liksom beräkningen av Pearsons korrelationskoefficient, ett bivariat test, varför vi kan förvänta oss överensstämmande resultat för t-testet och testet av korrelation mellan K2K3 och de oberoende variablerna. Skillnaden mellan testerna är att Pearsons korrelationskoefficient visar på styrkan av linjära samband mellan variablerna, medan t-testet undersöker skillnader i medelvärden. I t-testet utgjordes de två grupperna företag som tillämpar K2 (grupp 0) och företag som tillämpar K3 (grupp 1). Det finns en signifikant skillnad, på 1 % signifikansnivå, i medelvärdet för lnNO, lnTT och BRANSCH mellan de två grupperna, vilket således överensstämmer med resultatet vi fick utifrån beräkning av Pearsons korrelationskoefficient. Skillnaden i medelvärde mellan de två grupperna när det gäller variabeln TILLVXT, är signifikant på 5 % signifikansnivå, vilket också överensstämmer med resultatet vi erhöll vid beräkning av Pearsons korrelationskoefficient. Medelvärdet för lnNO, lnTT och BRANSCH är högre i grupp 1, medan medelvärdet för TILLVXT är lägre i samma grupp. Att medelvärdet för BRANSCH är högre i grupp 1 innebär att det i grupp 1 finns en större andel företag, som ingår i någon av de 10 branscher med högst andel immateriella tillgångar, än vad det finns i grupp 0. Med andra ord återfinns en större andel av de företag, vilka ingår i någon av de 10 branscher med högst andel immateriella tillgångar, i gruppen av företag som frivilligt tillämpar K3, jämfört med i gruppen av företag som tillämpar K2. Medelvärdet för omsättningstillväxten är signifikant - på 5 % signifikansnivå - lägre i grupp 1, medan det inte finns någon signifikant skillnad i medelvärde mellan grupperna när det gäller SOLID.

5.2.3 Logistiska regressionsanalyser

K2K3	Koefficienttecken	z-värde	p-värde	Signifikans
SOLID	-	-1,70	0,088	*
lnAA	-	-0,61	0,542	
lnNO	+	6,19	0,000	***
AVKTOTK	-	-3,43	0,001	***
lnTT	+	1,82	0,068	*
Observationer = 2.095		Pseudo R2 = 0,2048		
Branschdummies inkluderade = Ja				
*** p<0,01 ** p<0,05 * p<0,1				

Tabell 5.12. Logistisk regression hypotes 1

I Tabell 5.12 syns resultatet av den första regressionsanalysen, vilken gjorts utifrån hypotes 1. Det är inte möjligt att tolka resultatet av en logistisk regressionsanalys på samma vis som resultatet av en vanlig linjär regressionsanalys och av denna anledning presenteras inte värdet på koefficienterna i ovan tabell, utan endast deras tecken. Som synes i tabellen är koefficienttecknet för SOLID negativt, vilket innebär att en ökning i variabeln SOLID leder till en minskning i den beroende variabeln K2K3 - frivillig tillämpning av K3. Detta samband är signifikant på 10 % signifikansnivå.

K2K3	Marginal-effekt dy/dx
SOLID	-0,001
lnAA	-0,012
lnNO	0,138
AVKTOTK	-0,002
lnTT	0,026
Observationer = 2.095	

Tabell 5.13. Marginal-effekter hypotes 1.

Som nämndes ovan är det inte möjligt att tolka resultatet av en logistisk regressionsanalys på samma vis som resultatet av en linjär regressionsanalys tolkas. För att ta reda på vilka effekter en förändring i de oberoende variablerna har på den beroende variabeln, K2K3, togs därför margineffekterna fram. Stata beräknar dessa genom att beräkna den genomsnittliga derivatan för kurvan i den logistiska funktionen. I Tabell 5.13 presenteras dessa margineffekter och utifrån tabellen kan vi konstatera att när soliditeten ökar med en enhet, det vill säga en procentenhet, minskar sannolikheten att K3 frivilligt tillämpas med i genomsnitt 0,1 procentenheter.

K2K3	Koefficienttecken	z-värde	p-värde	Signifikans
TILLVXT	-	-1,71	0,087	*
lnAA	-	-0,59	0,553	
lnNO	+	6,74	0,000	***
AVKTOTK	-	-4,19	0,000	***
lnTT	+	1,22	0,223	
Observationer = 2.095		Pseudo R2 = 0,2050		
Branschdummies inkluderade = Ja				
*** p<0,01 ** p<0,05 * p<0,1				

Tabell 5.14. Logistisk regression hypotes 2

I Tabell 5.14 presenteras resultatet av den andra regressionsanalysen, som gjorts utifrån hypotes 2. Utifrån resultatet av regressionsanalysen finns det ett negativt samband mellan TILLVXT och K2K3. Detta är signifikant på 10 % signifikansnivå och innebär att när omsättningstillväxten ökar, minskar K2K3, det vill säga frivillig tillämpning av K3. Det finns även signifikanta samband mellan K2K3 och variablerna lnNO och AVKTOTK. De sambanden är signifikanta på 1 % signifikansnivå.

K2K3	Marginal-effekt dy/dx
TILLVXT	-0,0004
lnAA	-0,012
lnNO	0,150
AVKTOTK	-0,002
lnTT	0,017
Observationer = 2.095	

Tabell 5.15. Marginal-effekter hypotes 2.

I Tabell 5.15 visas marginal-effekterna kopplade till den andra regressionsanalysen, som gjordes utifrån hypotes 2. Utifrån tabellen kan följande konstateras. När omsättningstillväxten ökar med 1 procentenhet, minskar sannolikheten att K3 tillämpas med i genomsnitt 0,04 procentenheter.

K2K3	Koefficienttecken	z-värde	p-värde	Signifikans
BRANSCH	+	9,23	0,000	***
lnAA	-	-1,07	0,286	
lnNO	+	9,03	0,000	***
AVKTOTK	-	-3,16	0,002	***
lnTT	+	0,10	0,917	
Observationer = 2.095		Pseudo R2 = 0,2048		
*** p<0,01 ** p<0,05 * p<0,1				

Tabell 5.16. Logistisk regression hypotes 3.

I Tabell 5.16 presenteras resultatet av den tredje regressionsanalysen, vilken gjorts utifrån hypotes 3. Som framgår av tabellen finns det ett positivt samband mellan den oberoende variabeln BRANSCH och den beroende variabeln K2K3. Det innebär att det finns en större benägenhet att tillämpa K3 bland de företag, som ingår i gruppen av branscher med en högre

andel immateriella tillgångar, jämfört med de företag, som ingår i gruppen av branscher med lägre andel immateriella tillgångar. Sambandet är signifikant på 1 % signifikansnivå.

K2K3	Marginaleffekt dy/dx
BRANSCH	0,154
lnAA	-0,017
lnNO	0,163
AVKTOTK	-0,001
lnTT	0,001
Observationer = 2.095	

Tabell 5.17. Marginaleffekter hypotes 3.

I Tabell 5.17 visas marginaleffekterna kopplade till ovan regressionsanalys, som gjordes utifrån hypotes 3. Genom att betrakta tabellen kan vi se att sannolikheten att frivilligt tillämpa K3 i genomsnitt är 15,4 procentenheter högre bland företag, som ingår i gruppen av branscher med högre andel immateriella tillgångar, jämfört med de företag som ingår i gruppen av branscher med lägre andel immateriella tillgångar.

K2K3	Koefficienttecken	z-värde	p-värde	Signifikans
BRANSCH	+	9,21	0,000	***
TILLVXT	-	-2,04	0,042	**
SOLID	-	-1,63	0,104	
lnAA	-	-1,26	0,206	
lnNO	+	8,69	0,000	***
AVKTOTK	-	-2,63	0,008	***
lnTT	+	0,68	0,497	
Observationer = 2.095		Pseudo R2	= 0,1272	
*** p<0,01 ** p<0,05 * p<0,1				

Tabell 5.18. Logistisk regression med samtliga oberoende variabler inkluderade.

I Tabell 5.18 presenteras utfallet av den regressionsanalys som gjordes med samtliga oberoende variabler inkluderade. Koefficienttecknen är desamma för våra huvudvariabler - BRANSCH, TILLVXT och SOLID - som vid de tidigare regressionsanalyserna. Sambandet mellan den oberoende variabeln BRANSCH och den beroende variabeln K2K3, är signifikant på 1 % signifikansnivå, medan sambandet mellan TILLVXT och K2K3 är signifikant på 5 % signifikansnivå. Det finns inget signifikant samband, på någon av de signifikansnivåer vi kontrollerar för, mellan den oberoende variabeln SOLID och den beroende variabeln K2K3. Det finns inte heller något signifikant samband mellan kontrollvariablerna, lnAA och lnTT, och den beroende variabeln K2K3. Sambandet mellan kontrollvariablerna, lnNO och AVKTOTK, och den beroende variabeln, K2K3, är signifikant på 1 % signifikansnivå.

K2K3	Marginaleffekt dy/dx
BRANSCH	0,156
TILLVXT	-0,0005
SOLID	-0,0008
lnAA	-0,020
lnNO	0,158
AVKTOTK	-0,001
lnTT	0,009
Observationer = 2.095	

Tabell 5.19. Marginaleffekter för regressionen med samtliga oberoende variabler inkluderade.

I Tabell 5.19 presenteras marginaleffekterna kopplade till den sista regressionsanalysen, vilken inkluderade samtliga oberoende variabler. Utifrån marginaleffekterna kan vi utläsa att sannolikheten att tillämpa K3 är i genomsnitt 15,6 procentenheter högre bland de företag, som ingår i någon av branscherna med högre andel immateriella tillgångar, jämfört med de företag, som ingår i gruppen av branscher med lägre andel immateriella tillgångar. Vi kan också utläsa att en ökning av omsättningstillväxten med 1 procentenhet, leder till att sannolikheten att K3 tillämpas, minskar med i genomsnitt 0,05 procentenheter samt att en ökning av soliditeten med 1 procentenhet medför att sannolikheten att K3 tillämpas, sjunker med i genomsnitt 0,08 procentenheter.

6. Analys

I analysavsnittet behandlas resultatet utifrån den teori som lyfts upp i teoriavsnittet. De resultat som presenteras i resultatavsnittet ställs mot den forskning som berörts i avsnittet för tidigare forskning. Avsnittet är vidare uppdelat i fyra olika delar - en för varje frågeställning.

6.1 Diskussion gällande den första frågeställningen

I vilken utsträckning tenderar små onoterade företag, som har möjlighet att välja mellan K2 och K3, att välja det i högre utsträckning komplexa och principbaserade regelverket K3?

I studiens stickprov var det endast 17,2 % av företagen som frivilligt tillämpade K3 - med andra ord mindre än en femtedel av företagen. En möjlig anledning till detta skulle kunna vara att vi fångade många mycket små företag som låg långt ifrån gränsen att tvingas tillämpa K3 - det vill säga långt ifrån att överskrida två av gränsvärdena. När studiens avgränsningar gjordes fanns det funderingar gällande att endast inkludera bolag som överskrider ett, men inte två, gränsvärden. På så vis hade vi fångat de bolag som inte är tvingade att tillämpa K3, men som ligger i gränsområdet och inom snar framtid kan tvingas att tillämpa K3. Med det tillvägagångssättet är det möjligt att vi hade fångat fler företag som tillämpar K3 och att andelen företag som frivilligt tillämpar K3 hade varit större i stickprovet. Med den metoden såg vi dock en risk med att studiens validitet skulle påverkas genom att vi skulle fånga företag som frivilligt tillämpar K3 av anledningen att de snart är tvingade till det, snarare än att det har med företagets tillstånd i sig att göra.

I studien uteslöts också alla företag som ingår i koncern, vilket också skulle kunna bidra till den låga andelen företag som tillämpar K3 i stickprovet. Då syftet med studien var att undersöka de företag som har möjlighet att välja mellan K2 och K3, hade det dock varit en risk att inkludera företag som ingår i koncern, då många av dessa företag inte har möjlighet att välja mellan regelverken. Som tidigare nämnts måste moderbolag i större koncerner samt moderbolag som frivilligt upprättar koncernredovisning, tillämpa K3. Även dotterbolag styrs i många fall att tillämpa K3 med anledning av att det finns en önskan inom koncernen att koncernbolagen skall tillämpa samma regelverk (Marton & Pettersson, 2020).

Enligt Mitchell et al. (2015) är företagets intressenter de externa parter som är nödvändiga för företagets ekonomi och redovisning av högre kvalitet - vilket kan uppnås genom att ett högre regelverk tillämpas - kan tänkas bringa företaget legitimitet, enligt reputationsteorin, vilken beskrivs av Bowen et al. (2002). I onoterade företag är signaleringsbehovet för att jämna ut informationsasymmetrin mellan företaget och dess externa intressenter, i form av aktieägare, dock inte relevant i samma utsträckning, då aktierna inte handlas på en reglerad marknad. När det gäller mindre onoterade företag är det inte heller ovanligt att bolaget drivs och ägs av samma person (Marton et al., 2020a). Det som då får störst relevans kan vara att leverera korrekt underlag till Skatteverket, vilket är ett av huvudsyftena med K2.

Resultatet kan även bero på samma resonemang som framförs av Ball och Shivakumar (2005) - det vill säga att onoterade företag snarare använder privata kommunikationskanaler, framför transparenta finansiella rapporter. Detta skulle kunna yttra sig genom att företagen, som ingår i studiens stickprov, kommunicerar mer direkt med exempelvis banker och andra finansiärer, varför efterfrågan på transparent redovisning av högre kvalitet blir lägre.

I den deskriptiva statistiken påvisas att andelen företag som är större, med avseende på totala tillgångar och nettoomsättning, väljer att tillämpa K3 i högre utsträckning, jämfört med mindre företag. En av orsakerna till detta kan vara att implementeringskostnaderna samt de löpande högre kostnader, som följer med ett högre regelverk, blir större relativt sett för de små företagen. De kostnader som företagen eventuellt kan vilja undvika, och därav väljer K2 i högre utsträckning, hör till stor del samman med att det högre redovisningsregelverket är mer tids- och kompetenskrävande. Exempel på mer krävande processer är periodiseringar, som inte görs för mindre belopp vid tillämpning av K2 (Skatteverket, 2021). Det gäller även komponentavskrivningar (Skatteverket, 2022d), som kräver mer komplexa bedömningar, samt att K3 kräver att anskaffningsvärdet av varulager måste innehålla indirekta varukostnader (BFNAR 2012:1, s. 133, punkt 13.7).

Utifrån vad som nämnts ovan, finns det anledning att misstänka att de företag, som ingår i studien, kanske inte har så stora bekymmer med informationsasymmetri att kostnaderna för att implementera och tillämpa ett högre regelverk kan motiveras. Företagen har förhållandevis få intressenter och större möjligheter att nå dessa via andra kommunikationskanaler.

6.2 Diskussion gällande den andra frågeställningen - hypotes 1

Tenderar små onoterade företag med lägre historisk soliditet att frivilligt välja K3 i högre utsträckning jämfört med företag med högre soliditet?

Hypotes 1: Det finns ett negativt samband mellan företags historiska soliditet och frivillig tillämpning av K3 som redovisningsregelverk.

Resultatet av den logistiska regressionsanalysen (Tabell 5.12) visar ett mycket svagt samband mellan lägre soliditet och frivillig tillämpning av K3. När regressionsanalysen med samtliga oberoende variabler inkluderade gjordes, kunde vi inte finna ett samband som var signifikant på någon av de signifikansnivåer vi kontrollerade för. Det är därmed inte möjligt att dra säkra slutsatser som bekräftar hypotesen. Tidigare studier har påvisat att både företag som finansieras via räntebärande skulder (Bassemir, 2018; Dumontier och Raffournier, 1998) såväl som via aktiekapital (Murphy, 1999) är beroende av en transparent redovisning. De undersökta företagen är inte börsnoterade, men kan ändå bli finansierade via investeringar. Det svaga sambandet gör det svårt att dra slutsatser att företagen använder transparent redovisning i syfte att erhålla bättre legitimitet och därigenom bättre villkor, hos långgivare.

I de fall företagen inte redovisar i syfte att få tillgång till extern finansiering, skulle de i enlighet med den forskning som presenterats av Ball och Shivakumar (2005), kunna använda sig av privata kanaler. Då blir inte heller de finansiella rapporternas transparens av prioritet.

Förutom resultatets svaga samband mellan finansiering och val av regelverk, visar även den deskriptiva statistiken att andelen företag som tillämpar K3 endast är 17,2 %. Eftersom K3 i stor grad präglas av ett användarperspektiv (Skatteverket, 2022c), stärker även detta resonemang att intressenter, i finansieringssyfte, inte är prioritet vid val av regelverk.

Resultatet var förvånande dels med anledning av den tidigare forskning som presenterats ovan, dels med anledning av de fördelar med att redovisa enligt K3, som kan tänkas finnas för företag med lägre soliditet. Både det faktum att K3 tillåter aktivering av egenupparbetade immateriella tillgångar (BFNAR 2012:1) och ger utrymme för uppskattningar och

bedömningar, vilket i sin tur gör att redovisningen kan färgas av ledningens bakomliggande incitament (Marton et al., 2020a), innebär att det finns möjligheter att redovisa ett bättre resultat och därmed ett högre värde på det bokförda egna kapitalet, genom redovisning med K3. Ett högre bokfört värde på det egna kapitalet medför att soliditeten kan förbättras, varför bolag med låg soliditet borde se fördelar med att välja K3 framför K2. Med föregående resonemang i beaktning finns det dock givetvis inslag av det som Stock och Watson (2020) benämner *simultan kausalitet* - att de företag som redovisar enligt K3 har en högre soliditet enbart med anledning av att de följer det regelverket istället för K2 - vilket givetvis försvagar ett eventuellt negativt samband mellan soliditet och frivillig tillämpning av K3 och skulle kunna vara en bidragande orsak till det resultat som erhöles.

Utifrån avvägning mellan kostnad och nytta, indikerar resultatet att kostnaden av att implementera ett högre regelverk inte överstiger nyttan av att jämna ut informationsasymmetrin mellan företaget och andra intressenter. Resultatet kan dock också ha färgats av det som diskuterats i föregående stycke.

6.3 Diskussion gällande den tredje frågeställningen - hypotes 2

Tenderar små onoterade företag med högre historisk omsättningstillväxt att frivilligt välja K3 i högre utsträckning jämfört med företag med lägre omsättningstillväxt?

Hypotes 2: Det finns ett positivt samband mellan företags historiska omsättningstillväxt och frivillig tillämpning av K3 som redovisningsregelverk.

Resultaten av de statistiska testerna påvisar, liksom fallet med soliditeten, ett ganska svagt negativt samband mellan omsättningstillväxt och frivillig tillämpning av K3. Detta samband verkar dock vara något starkare än det samband som observerats mellan soliditet och frivillig tillämpning av K3. I regressionsanalysen som inkluderade samtliga oberoende variabler (Tabell 5.18), var det negativa sambandet mellan omsättningstillväxt och frivillig tillämpning av K3, signifikant på 5 % signifikansnivå. Med anledning av att sambandet är negativt, förkastas hypotes 2. Resultatet går emot resonemangen Bassemir (2018) och Khanna et al. (2004) förde och som lade grund till hypotesen. Det kan ha att göra med att företagen i denna studie är onoterade och att de inte är i behov av att redovisa i finansiärers intresse, trots att de expanderar. Det grundläggande antagande som beskrivs av Marton et al. (2020a) innebär att en avvägning av kostnad och nytta behöver göras vid val av regelverk och därmed indikerar utfallet att kostnaden att redovisa enligt K3 överstiger nyttan, för företag som präglas av hög historisk omsättningstillväxt. En typ av kostnad eller ekonomisk nackdel kan ha sin grund i det Jagrén (2021) skriver - att komplicerade regelverk hindrar företag att växa och därmed ger dem anledning att undvika ett högre regelverk som präglas av en högre grad av komplexitet.

Ytterligare en tänkbar orsak till utfallet är att små företag har en högre procentuell tillväxt än större, vilket går i enlighet med vad Daunfeldt et al. (2011) skriver. Eventuellt kan det vara så att företag som ligger på gränsen till att tvingas välja K3, utifrån dagens storleksbaserade kriterier, tenderar att i högre grad välja K3. Detta just för att K3 anses vara bättre lämpat för större företag och deras karaktär, vilket därmed gör det till ett naturligt val, men också för att större företag ändå väntar sig bli tvingade att skifta regelverk inom en snar framtid och därför gör det redan när de befinner sig i gränsområdet. Därav skulle det kunna innebära att det är fler mycket små företag som har hög omsättningstillväxt och därmed tillämpar K2.

6.4 Diskussion gällande den fjärde frågeställningen - hypotes 3

Tenderar små onoterade företag i branscher som karaktäriseras av en högre andel immateriella tillgångar frivilligt välja K3 i högre utsträckning, jämfört med företag i branscher som karaktäriseras av en lägre andel immateriella tillgångar?

Hypotes 3: Det finns ett positivt samband mellan branscher med högre andel immateriella tillgångar och frivillig tillämpning av K3 som redovisningsregelverk.

Regressionsanalysen visar ett positivt samband mellan branscher med högre andel immateriella tillgångar och valet av K3. Marginaleffekterna visar att företag i branscher, som karaktäriseras av en högre andel immateriella tillgångar, redovisar enligt K3 i högre utsträckning, jämfört med företag i branscher där andelen immateriella tillgångar är lägre. Sannolikheten att tillämpa K3 är mer än 15 procentenheter högre bland företagen som ingår i gruppen av branscher med högre andel immateriella tillgångar. Utifrån resultatet av t-testet går det också att utläsa att en större andel av de företag, som ingår i en av de branscher med högre andel immateriella tillgångar, tillämpar K3. Bland företagen som redovisar enligt K3, ingår drygt 70 % i gruppen av branscher med högre andel immateriella tillgångar. Detta kan jämföras med gruppen av företag som redovisar enligt K2, där knappt 40 % ingår i gruppen av branscher med högre andel immateriella tillgångar. Utifrån de statistiska testerna bekräftas därmed hypotes 3.

Utifrån stickprovet är de branscher, inom vilka störst andel företag redovisar enligt K3, 'Bransch-, arbetsgivar- & yrkesorg.', 'Media', 'Detaljhandel', 'Bank, finans & försäkring' och 'Kultur, nöje & fritid'. Det bör dock tas i beaktning att det endast var 1 företag i stickprovet som tillhörde 'Bransch-, arbetsgivar- & yrkesorg.', och att det därför blir svårt att dra några slutsatser kring benägenheten, bland företag i den branschen, att välja K3, vilket också gäller 'Media' som endast bestod av 3 företag. Gällande företag inom 'Detaljhandel' valde 45,6% att tillämpa K3, vilket skulle kunna ha ett eventuellt samband med att 'Detaljhandel' också är en av de branscher med högst andel immateriella tillgångar (29,1%). 'Bank, finans & försäkring' och 'Kultur, nöje & fritid' bestod endast av 5 respektive 8 företag och det blir därav svårt att dra slutsatser även för dessa branscher. Sammanfattningsvis går det inte att utifrån den deskriptiva statistiken se någon direkt koppling mellan att de branscher som visades ha störst andel företag som tillämpar K3 också ingår i branscher med relativt sett stor andel immateriella tillgångar. Dessa samband syns först i regressionsanalysen, som visar att en större andel företag som redovisar enligt K3 ingår i en bransch som karaktäriseras av en högre andel tillgångar.

Eftersom K3 tillåter aktivering av egenupparbetade tillgångar i utvecklingsfasen (BFNAR 2012:1) kan det finnas ekonomiska fördelar för företag i branschen 'utbildning, forskning och utveckling' att tillämpa detta. Trots detta befinner sig branschen, förvånande nog, inte bland de branscher inom vilka företagen tillämpar K3 i högst utsträckning. Endast 13,2 % av företagen inom denna bransch tillämpar K3 frivilligt. En möjlig förklaring skulle kunna vara att en stor andel av dessa företag är verksamma inom utbildning och kan vara förskolor och andra utbildningsverksamheter, vilka inte präglas av en särskilt hög andel immateriella tillgångar. De bolag som har betydande utgifter för forskning och utveckling skulle istället kunna tänkas vara större koncerner, vilka inte ingår i studien. Detsamma gäller branschen 'hälsa & sjukvård', i vilken andelen immateriella tillgångar visade sig vara högre (Tabell 4.1), samtidigt som tillämpningen av K3 var låg (7,7 % enligt Tabell 5.6). Det är möjligt att det även i denna bransch förhåller sig som så att det är de större koncernerna som besitter den

betydande andelen immateriella tillgångar, medan läget är annorlunda hos de mindre företagen som ingår i studien. Mot bakgrund av detta finns det anledning att rikta viss skepsis mot att koncerner använts för att bestämma vilka branscher som har en högre andel immateriella tillgångar. Med anledning av den simultana kausaliteten, som lyfts fram i uppsatsens metoddel, ansågs den använda metoden trots allt som det bästa alternativet.

Branschen som visade sig ha högst andel immateriella tillgångar är '*Data, IT och kommunikation*' (41,2%), vilket går i linje med de typer av branscher som Hazard et al. (2021) samt Orhangazi (2019) lyfter fram som ofta har hög andel immateriella tillgångar. Detta visade sig även vara en av de branscher som i relativt hög grad tillämpade K3 (29,4%). Detta resultat skulle kunna ha ett samband med förda resonemang av Bassemir (2018), som menar att företag i High-tech-branschen i större utsträckning väljer att redovisa med ett högre regelverk.

Vidare kräver K3 komponentavskrivning på materiella tillgångar (Skatteverket, 2022d), vilket skulle kunna vara en bidragande orsak till att en mycket liten andel av de undersökta företagen i fastighetsbranschen tillämpar K3. Bedömningarna av komponenters värde och avskrivningstid kan förväntas vara resurskrävande, i synnerhet för mindre bolag.

Bassemir (2018), Cuipers och Buijink (2015) samt Dedman et al. (2014) har i sina studier visat att komplexitet är en bidragande faktor till varför företag frivilligt väljer ett högre regelverk och detta går också i linje med Bokföringsnämndens beslut om komplexitet som ett kriterium för företag att obligatoriskt tillämpa K3. Dedman et al (2014) skriver att förståelse för verksamheten mellan företaget och dess externa intressenter minskar i samband med att verksamhetens komplexitet ökar. Detta kan ge mer komplexa företag anledning att använda ett mer komplext regelverk, för att på så sätt minska denna informationsasymmetri. Ett behov av minskad informationsasymmetri skulle kunna vara anledningen även för de svenska företagen i denna studie. De undersökta företagen är dock inte noterade och därmed är en transparent redovisning för investerare troligen inte en prioritet. Företagen berörs därför inte i lika stor utsträckning av den problematik som beskrivs av Lev (2008) - att marknadsvärde skiljer sig från verkligt värde när immateriella tillgångar inte aktiverats och därmed inte ger en rättvisande bild till investerare.

Stacey (2003) hänför komplexitet till hur omfattande och i vilken utsträckning företagets verksamhet påverkas av olika variabler. Utifrån den definitionen kan det antas vara företag i branscher, som inte nödvändigtvis karaktäriseras av högre andel immateriella tillgångar, som kan välja K3 i syfte att förbereda sig inför eventuell obligatorisk implementering, vilket skulle kunna bidra till att förklara varför en del av de branscher, som till stor del tillämpar K3, inte karaktäriseras av en hög andel immateriella tillgångar.

En annan förklaring till val av regelverk skulle kunna vara att branscher påverkas av institutionell isomorfism, beskriven av Dimaggio och Powell (1983). De isomorfa krafterna skulle kunna få företag att redovisa likadant, som andra företag inom samma bransch, och att valet därmed inte enbart behöver bero på de möjligheter det högre regelverket ger, utan också för att inte framstå som sämre jämfört med sina konkurrenter. Dimaggio och Powell (1983) menar att isomorfismen inte enbart utgår från ekonomisk effektivitet utan även i hög grad för att uppnå legitimitet. Detta kan förklara att företag, utan uppenbara ekonomiska fördelar i deras sätt att redovisa, ändå väljer ett specifikt regelverk.

7. Slutsatser

I studiens avslutande avsnitt presenteras svar på de frågeställningar studien vilat mot. Detta utifrån studiens resultat- och analysavsnitt. Avsnittet avslutas med att förslag till vidare forskning lämnas.

7.1 Besvarande av frågeställningar

I vilken utsträckning tenderar små onoterade företag, som har möjlighet att välja mellan K2 och K3, att välja det i högre utsträckning komplexa och principbaserade regelverket K3?

Tendensen hos mindre onoterade företag att frivilligt tillämpa K3, är utifrån studiens resultat liten. Detta då det endast var drygt 17 % av företagen i studiens stickprov som frivilligt tillämpade K3. Företag som är större till storleken, mätt utifrån nettoomsättning och totala tillgångar, verkar tillämpa K3 i högre utsträckning, jämfört med företag som är mindre med avseende på dessa parametrar. Frivillig tillämpning av K3 verkar också vara betydligt mer vanlig i vissa branscher. Exempel på sådana branscher är 'Bransch-, arbetsgivar- & yrkesorg.', 'Media', 'Detaljhandel', 'Bank, finans & försäkring', 'Kultur, nöje & fritid', 'Offentlig förvaltning & samhälle' och 'Data, it & telekommunikation'.

Tenderar små onoterade företag med lägre historisk soliditet att frivilligt välja K3 i högre utsträckning jämfört med företag med högre soliditet?

Det är möjligt att urskilja ett mycket svagt samband som indikerar att företag med lägre historisk soliditet tenderar att välja K3 i högre utsträckning, jämfört med företag med högre historisk soliditet. Då sambandet är så svagt, krävs det dock mer forskning på området för att med säkerhet kunna uttala sig om huruvida ett samband faktiskt existerar.

Tenderar små onoterade företag med högre historisk omsättningstillväxt att frivilligt välja K3 i högre utsträckning jämfört med företag med lägre omsättningstillväxt?

Företag med högre historisk omsättningstillväxt verkar inte tendera att frivilligt välja K3 i högre utsträckning, jämför med företag med lägre historisk omsättningstillväxt. I själva verket ser det ut att vara tvärtom - det vill säga att företag med lägre historisk omsättningstillväxt är de som i högre utsträckning tenderar att frivilligt tillämpa K3. Även detta samband är dock ganska svagt.

Tenderar små onoterade företag i branscher som karaktäriseras av en högre andel immateriella tillgångar frivilligt välja K3 i högre utsträckning, jämfört med företag i branscher som karaktäriseras av en lägre andel immateriella tillgångar?

Företag som ingår i branscher med högre andel immateriella tillgångar verkar vara mer benägna att frivilligt tillämpa K3, jämfört med företag som ingår i branscher med lägre andel immateriella tillgångar. Sannolikheten att frivilligt tillämpa K3 är mer än 15 procentenheter i högre i gruppen av företag med högre andel immateriella tillgångar, jämfört med gruppen av företag med lägre andel immateriella tillgångar.

7.2 Förslag till vidare forskning

Då studien resulterade i ett mycket svagt negativt samband mellan soliditet och frivillig tillämpning av K3 som redovisningsregelverk, skulle det behövas mer forskning på detta område. I den mån det finns mer tid och resurser, skulle ett större stickprov kunna inhämtas och undersökas för detta ändamål. En sådan studie skulle också kunna inkludera den typ av moderföretag som ingår i mindre koncerner och således inte är tvingade att följa K3 i sin koncernredovisning. Detta skulle givetvis kräva en metod som säkerställer att endast denna typ av företag fångas i stickprovet.

Liksom för soliditeten påvisades ett ganska svagt negativt samband mellan historisk omsättningstillväxt och frivillig tillämpning av K3. Det finns därmed också här ett behov av vidare forskning med ett större stickprov och tidsram, för att finna eventuella starkare samband. Vidare behövs forskning angående eventuellt motverkande krafter - små företag växer procentuellt snabbare och behöver mer finansiering för sin expansion, men implementering av ett högre regelverk är samtidigt mer kostsamt för dem relativt sett.

Ett annat förslag till vidare forskning skulle kunna vara att identifiera företag som nyligen bytt från K2 till K3 och försöka att, med hjälp av statistiska verktyg, identifiera vilka variabler som föranlett bytet av regelverk.

Slutligen skulle en undersökning med kvalitativ metod kunna vara intressant för att försöka identifiera vilka gränsvärden som skulle vara mer lämpliga för att begränsa användandet av K2. Detta kopplat till Bokföringsnämndens ambitioner om att valet av regelverk i större utsträckning bör styras av verksamhetens komplexitet. Genom att genomföra intervjuer med experter på redovisningsområdet skulle möjligtvis faktorer, som föranleder komplexitet, kunna identifieras.

8. Källförteckning

- Ball, R., & Shivakumar, L. (2005). Earnings quality in UK private firms: comparative loss recognition timeliness. *Journal of Accounting and Economics*, 39(1), 83-128.
<https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2004.04.001>
- Bassemir, M. (2018). Why do private firms adopt IFRS? *Accounting and Business Research*, 48(3), 237-263. <https://doi.org/10.1080/00014788.2017.1357459>
- BFNAR 2012:1. Årsredovisning och koncernredovisning (K3).
<https://www.bfn.se/wp-content/uploads/v112-1-k3-kons.pdf>
- BFNAR 2016:10. Årsredovisning i mindre företag (K2).
<https://www.bfn.se/wp-content/uploads/v116-10-k2ar-kons.pdf>
- BFN. (2020, 11 december). *FÖRFRÅGAN OM SYNPUNKTER*.
<https://www.bfn.se/wp-content/uploads/forfragan-om-synpunkter-utvardering-k2-och-k3.pdf>
- BFN. (2021, 2 december). *Vad händer i översynen av K2 och K3?*
<https://www.bfn.se/vad-hander-i-oversynen-av-k2-och-k3/>
- BFN. (u.å.a). *K-projektet*. Hämtad 2022-11-30 från
<https://www.bfn.se/om-bokforingsnamnden/k-projektet/>
- BFN. (u.å.b). *Vår normgivning*. Hämtad 2022-12-14 från
<https://www.bfn.se/om-bokforingsnamnden/var-normgivning/>
- Bowen, R. M., Davis, A. K., & Rajgopal, S. (2002). Economic and Industry Determinants of Accounting Method Choice. *Contemporary accounting research*, 19(4), 523-562.
<https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1506/9728-4YG8-GC3L-FPEA>
- Bryman, A., & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder* (2 uppl.). Liber.
- Cameron, A. C., & Trivedi, P. K. (2022). *Microeconometrics Using Stata - Volume I: Cross-Sectional and Panel Regression Methods* (2 uppl.). Stata Press.
- Connelly, B. L., Certo, S.T., Ireland, R. D., & Reutzel, C. R. (2011). Signaling theory: A Review and Assessment. *Journal of Management*, 37(1), 39-67.
<https://doi.org/10.1177/0149206310388419>
- Cuijpers, R., & Buijink, W. (2005). Voluntary adoption of non-local GAAP in the European Union: A study of determinants and consequences. *European Accounting Review* 14(3), 487-523.
<https://doi.org/10.1080/0963818042000337132>
- Daunfeldt, S., Halvarsson, D., Johansson, D. (2011, juni). Snabbväxande företag - En fördjupad analys av mått och definitioner (Working Paper No. 2011/27). *Tillväxtanalys*.
https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.62dd45451715a00666f21197/1586366215612/W_P_2011_27.pdf

Dedman, E., Kausar, A., & Lennox, C. (2014). The Demand for Audit in Private Firms: Recent Large-Sample Evidence from the UK. *European Accounting Review* 23(1), 1-23.
<https://doi.org/10.1080/09638180.2013.776298>

DiMaggio, P.J., & Powell, W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Review* 48(2), 147-160.
<https://doi.org/10.2307/2095101>

Dumontier, P., & Raffournier, B. (1998). Why Firms Comply Voluntarily with IAS: an Empirical Analysis with Swiss Data. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 9(3), 216-245.
<https://doi.org/10.1111/1467-646X.00038>

eDeklarera. (2022). K-regelverk. Hämtad 2022-11-30 från
<https://edeklarera.se/arsredovisning/k-regelverk#k4-regelverk>

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, L 243, 11 september 2002, s. 1-4.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A32002R1606>

Eierle, B., Shirkhani, D., & Helduser, C. (2018). The Need to Provide Internationally Comparable Accounting Information and the Application of IFRS: Empirical Evidence from German Private Firms. *Accounting in Europe*, 15(3), 323-346.
<https://doi.org/10.1080/17449480.2018.1445869>

Engström, S. (2009). Bokföringsnämnden och rättvisande bild - Problem och motsägelser i "K2" trots förenklingsambitioner. *Balans* (nr 8-9).
<http://www.auditor.se/artiklar/Bokf%F6ringsn%E4mnden%20och%20r%E4ttvisande%20bild.pdf>

Gassen, J. (2017). The effect of IFRS for SMEs on the financial reporting environment of private firms: an exploratory interview study. *Accounting and Business Research*, 47(5), 540-563. <https://doi.org/10.1080/00014788.2017.1314105>

Gu, F., & Wang, W. (2005). Intangible Assets, Information Complexity, and Analysts' Earnings Forecasts. *Journal of Business Finance & Accounting*, 32(9-10), 1673-1702.
<https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/j.0306-686X.2005.00644.x>

Hazan, E., Smit, S., Woetzel, J., Cvetanovski, B., Krishnan, M., Gregg, B., Perrey, J., & Hjartar, K. (2021, 16 juni). Getting tangible about intangibles: The future of growth and productivity? (Discussion paper). *McKinsey & Company*.
<https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/getting-tangible-about-intangibles-the-future-of-growth-and-productivity>

Jaggia, S., & Kelly, A. (2019). *Business Statistics: Communicating with Numbers* (3 uppl.). McGraw-Hill Education.

Jagrén, L. (2021). *Företagen vill växa - men tillväxthinder gör det svårt*. Svenskt näringsliv. https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/n9qlul_rapport_webbversionpdf_1170517.html/rapport_webbversion.pdf

Khanna, T., Palepu, K.G., & Srinivasan, S. Disclosure Practices of Foreign Companies Interacting with U.S. Markets. *Journal of Accounting Research* 42(2), 475-508. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2004.00146.x>

Kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag. Europeiska unionens officiella tidning, L 124, 20 maj 2003, s. 36-41. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A32003H0361>

KPMG. (2013). *En snabbguide i K3 - Nytt regelverk för redovisning* [Broschyr]. <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2016/05/se-snabbguide-K3.pdf>

Lev, B. (2008). A rejoinder to Douglas Skinner's 'Accounting for intangibles – a critical review of policy recommendations'. *Accounting and Business Research*, 38(3), 209-213. <https://doi.org/10.1080/00014788.2008.9663334>

Marton, J., & Pettersson, A-K. (2020). *Koncernredovisning* (2 uppl.). Studentlitteratur.

Marton, J., Sandell, N., & Stockenstrand, A-K. (2020a). *Redovisning - Från bokföring till analys* (4 uppl.). Studentlitteratur.

Marton, J., Runesson, E., & Sandell, N. (2020b). *Företagsanalys - från redovisning till värdering*. Studentlitteratur.

Marton, J., Lundqvist, P., & Pettersson, A-K. (2020c). *IFRS - i teori & praktik* (6 uppl.). Sanoma Utbildning.

Norberg, C. (2019, 29 april). Ger redovisningen en rättvisande bild av företagens immateriella tillgångar? *Svenskt näringsliv*. https://www.svensktnaringsliv.se/blogg/fokus-pa-skatterna/ger-redovisningen-en-rattvisande-bild-av-foretagens-immateriella_1176977.html

Norberg, C. (2012). K3 – det nya regelverket för redovisning i onoterade företag. *Skattenytt* (nr 11). https://www.faronline-se.ezproxy.ub.gu.se/dokument/skattenytt/2012/nr-11/skattenytt_2012_a0792/?q=kvalitativa%20egenskaper%20k3

Minnis, M., & Shroff, N. (2017). Why regulate private firm disclosure and auditing? *Accounting and Business Research*, 47(5), 473-502. <https://doi.org/10.1080/00014788.2017.1303962>

Mitchell, R. K., Buren, H. J. V., Greenwood, M., & Freeman, R. E. (2015). Stakeholder Inclusion and Accounting for Stakeholders. *Journal of Management Studies*, 52(7), 851-877. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/joms.12151>

Murphy, A. B. (1999). Firm Characteristics of Swiss Companies that Utilize International Accounting Standards. *The International Journal of Accounting*, 34(3), 121-131.
[https://doi.org/10.1016/S0020-7063\(99\)80006-5](https://doi.org/10.1016/S0020-7063(99)80006-5)

Orhangazi, Ö. (2019). The role of intangible assets in explaining the investment - profit puzzle. *Cambridge Journal of Economics*, 43(5), 1251-1286.
<https://doi.org/10.1093/cje/bey046>

Patel, R., & Davidsson, B. (2020). *Forskningsmetodikens grunder - att planera, genomföra och rapportera en undersökning* (5 uppl.). Studentlitteratur.

PwC. (2022). *Is your organisation too complex to secure?* Hämtad 2022-12-14 från <https://www.pwc.com/us/en/services/consulting/cybersecurity-risk-regulatory/library/global-digital-trust-insights/organisational-complexity.html>

Rauma, T. (2016, 29 februari). K2 eller K3? Så väljer du rätt regelverk! *PwC - Företagarbloggen - För dig som äger och driver företag*.
<https://blogg.pwc.se/foretagarbloggen/k2-eller-k3-sa-valjer-du-ratt-regelverk>

Retriever Group. (u.å.). *Företag*. Hämtad 2022-11-22 från <https://www.retrievergroup.com/sv/product-business-foretag>

Ruist, J. (2021). *Statistik och regression i praktiken*. Studentlitteratur.

SFS 1999:1078. Bokföringslag.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bokforingslag-19991078_sfs-1999-1078

SFS 1995:1554. Årsredovisningslag.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/arsredovisningslag-19951554_sfs-1995-1554

Skatteverket. (2020a). *Förvärvade immateriella tillgångar*. Hämtad 2022-11-24 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2020.9/324717.html#h-Avskrivning-av-anlaggningstillgangar>

Skatteverket. (2020b). *Varulager*. Hämtad 2022-11-24 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/324704.html>

Skatteverket. (2021). *Årsbokslut (K2 och K3)*. Hämtad 2022-11-24 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2021.4/364311.html>

Skatteverket. (2022a). *K2: årsredovisning i mindre företag*. Hämtad 2022-12-12 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.2/3214.html>

Skatteverket. (2022b). *K1: förenklat bokslut*. Hämtad 2022-12-12 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.2/3213.html>

Skatteverket. (2022c). *K3: årsredovisning och koncernredovisning*. Hämtad 2022-12-12 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.2/3215.html>

Skatteverket. (2022d) *Materiella anläggningstillgångar*. Hämtad 2022-12-12 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.13/324714.html>

Skatteverket. (u.å.a). *Vad styr redovisningen?* Hämtad 2022-11-08 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.13/3197.html>

Skatteverket. (u.å.b). *Bokföringslagen*. Hämtad 2022-11-08 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.13/3205.html>

Skatteverket. (u.å.c). *Schematisk bild över indelningen av K-regelverken*. Hämtad 2022-11-08 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.4/3211.html>

Srf. (u.å). *7 Resultaträkning*. Hämtad 2022-11-24 från <https://srfredovisning.se/srf-mallar-for-arsredovisning/allman-information-arsredovisningen/7-resultatrakning/>

Soderstrom, N. S., & Sun, K. J. (2007). IFRS Adoption and Accounting Quality: A Review. *European Accounting Review*, 16(4), 675-702. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/09638180701706732>

Stacey, R. D. (2003). *Strategic Management and Organisational Dynamics: The Challenge of Complexity*. Prentice Hall.

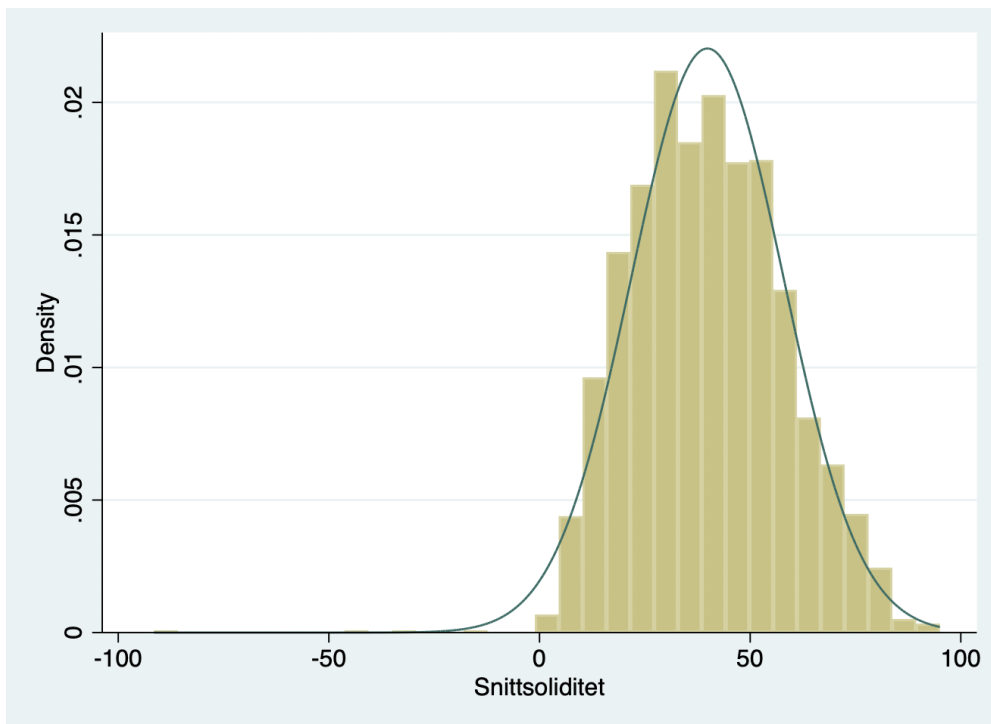
Stock, J. H., & Watson, M. W. (2020). *Introduction to Econometrics* (4 uppl.). Pearson Education.

Tillväxtverket. (2022). *Basfakta om företag*. Hämtad 2022-11-25 från <https://tillvaxtverket.se/statistik/foretagande/basfakta-om-foretag.html>

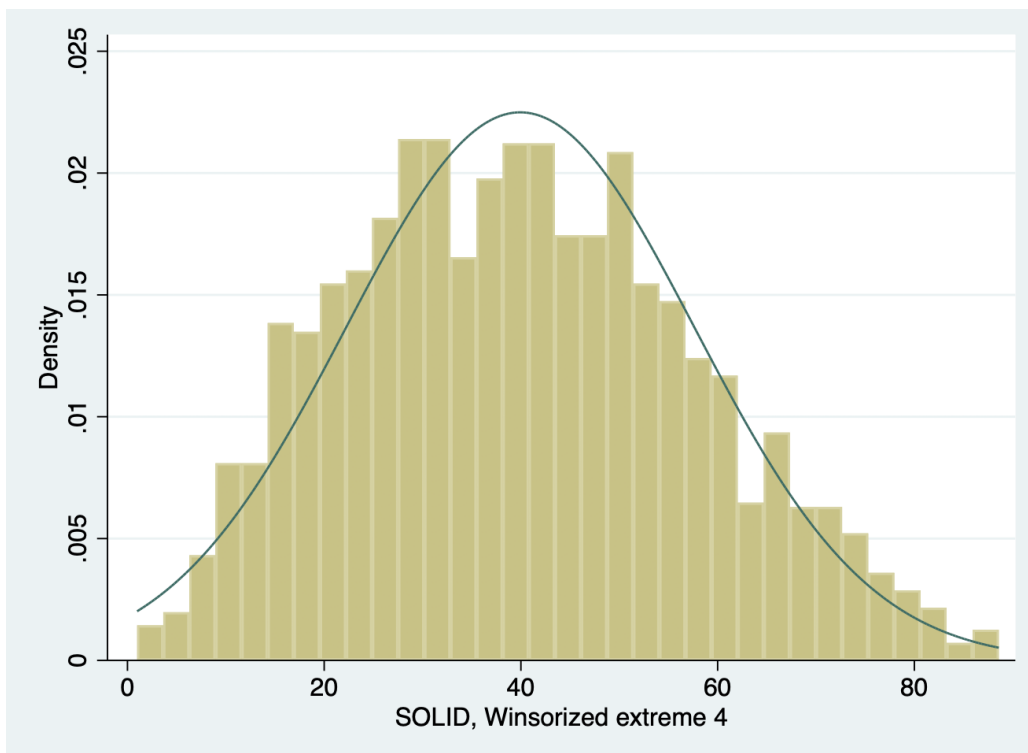
Zmijewski, M, E., & Hagerman R, L. (1981). An income strategy approach to the positive theory of accounting standard setting/choice. *Journal of Accounting & Economics*, 3(2), 129–149. [https://doi.org/10.1016/0165-4101\(81\)90010-0](https://doi.org/10.1016/0165-4101(81)90010-0)

Bilaga 1

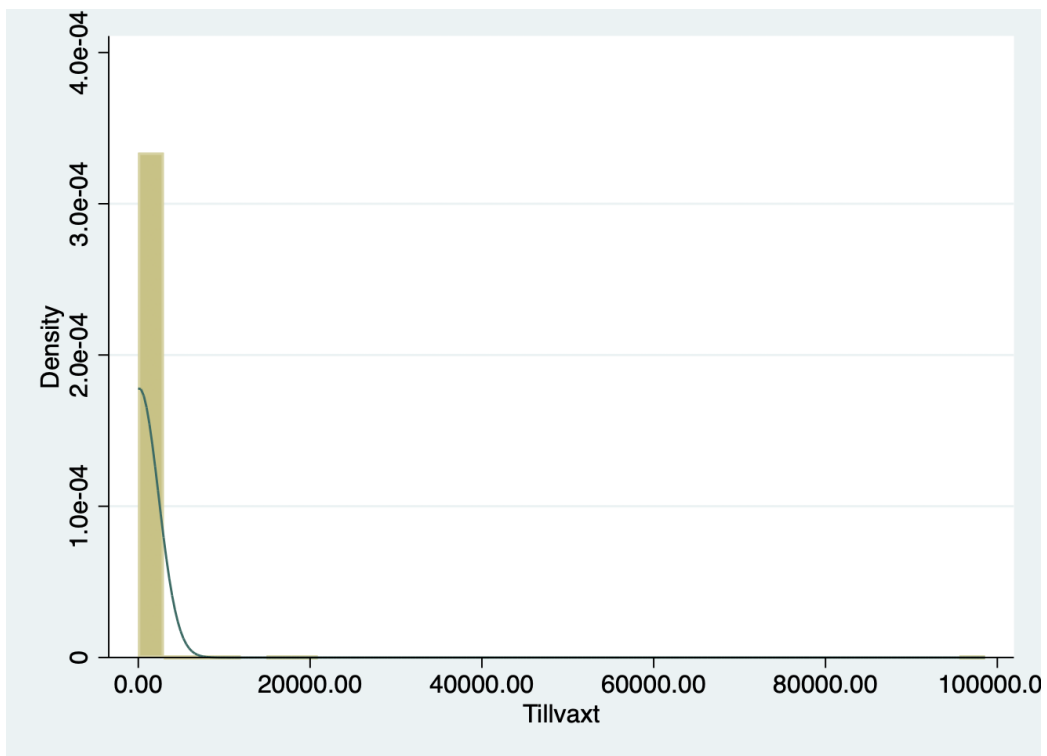
Soliditet före Winsor

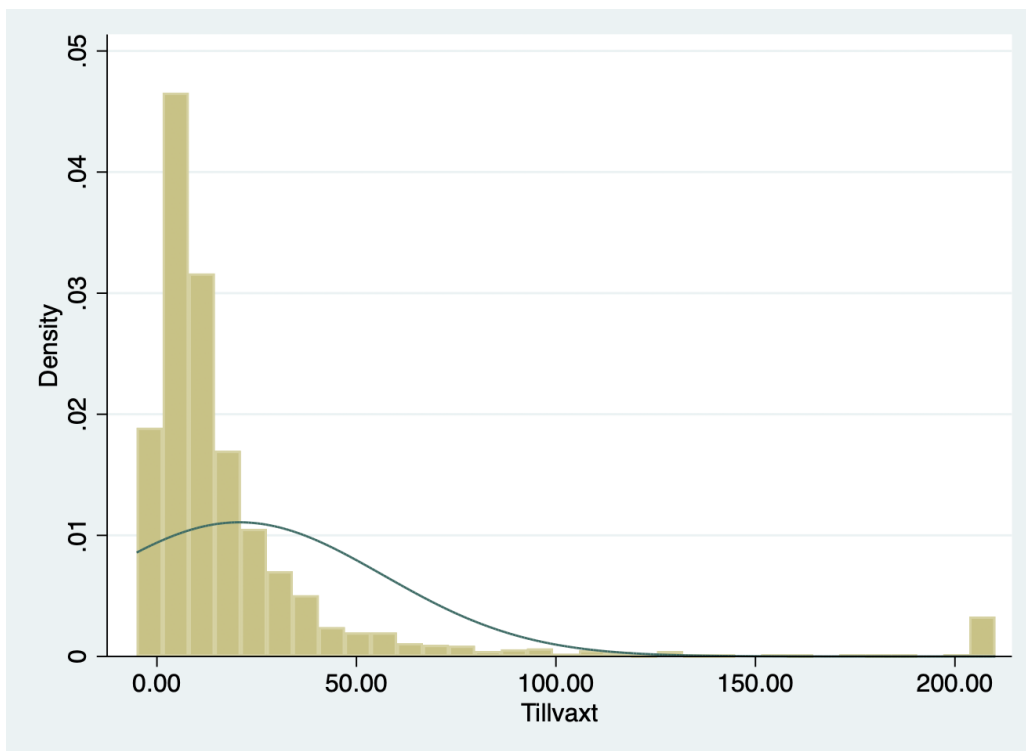
Soliditet efter Winsor

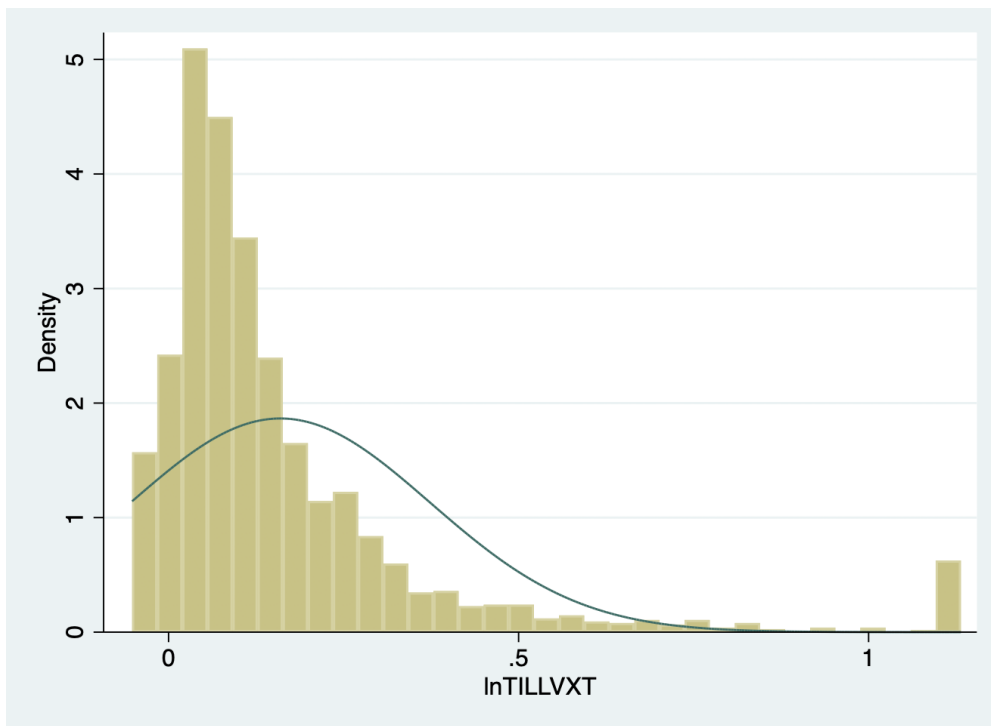
Omsättningstillväxt före Winsor2

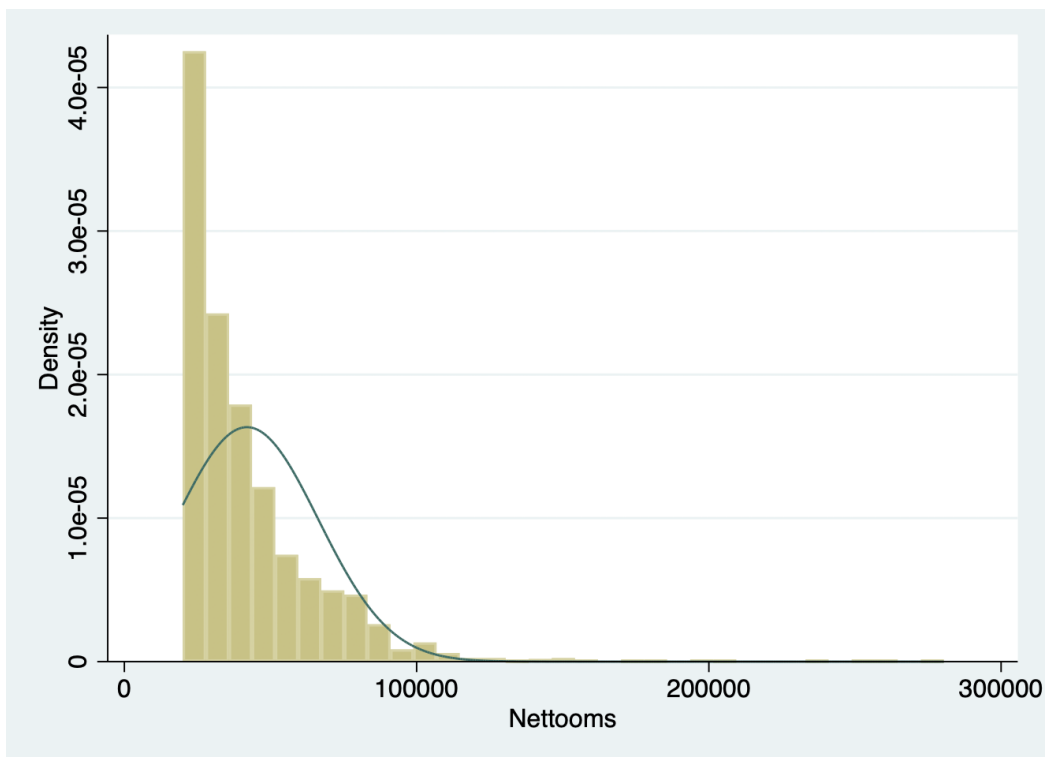
Omsättningstillväxt efter Winsor2

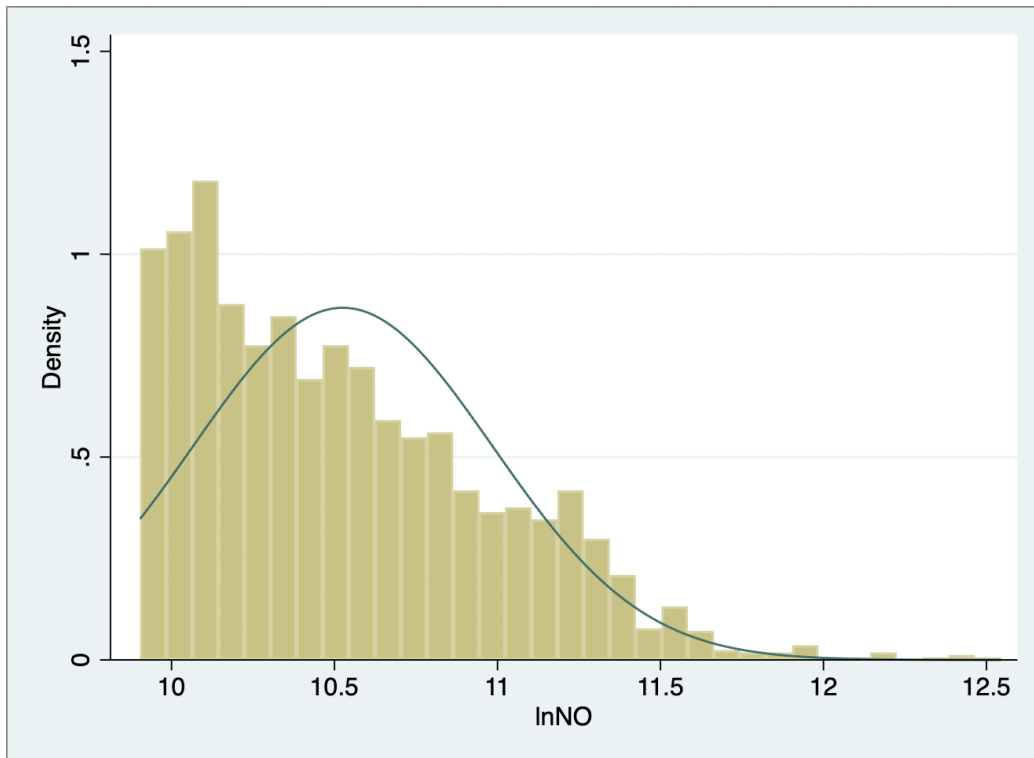
Omsättningstillväxt efter logaritmering

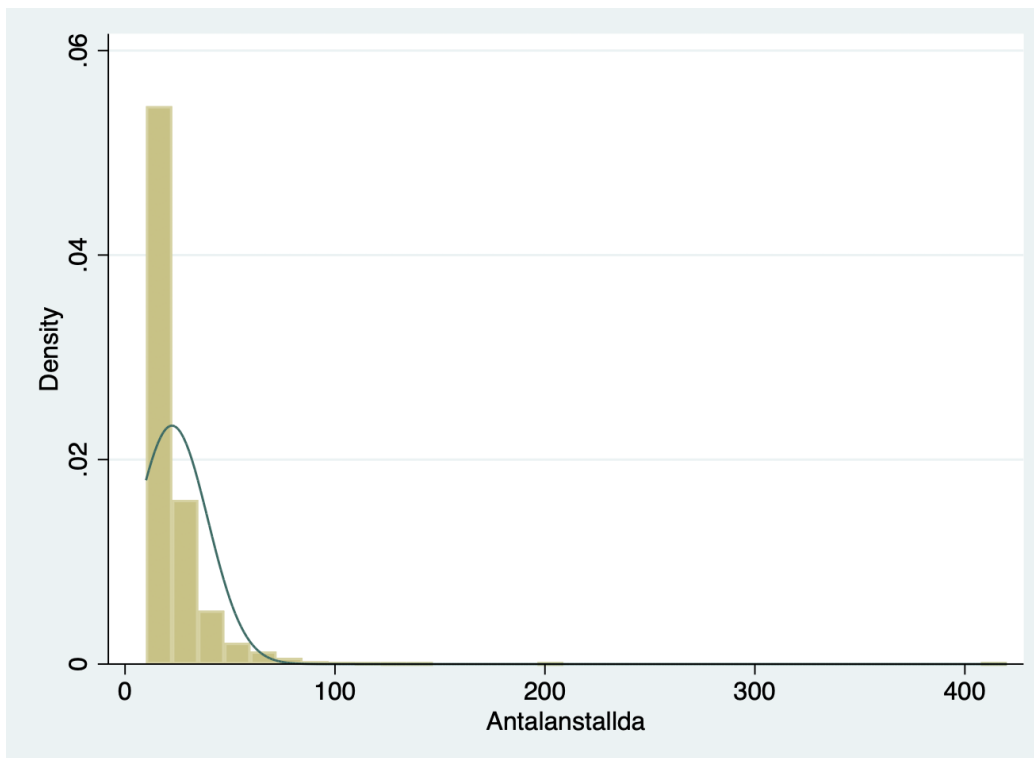
Nettoomsättning före logaritmering

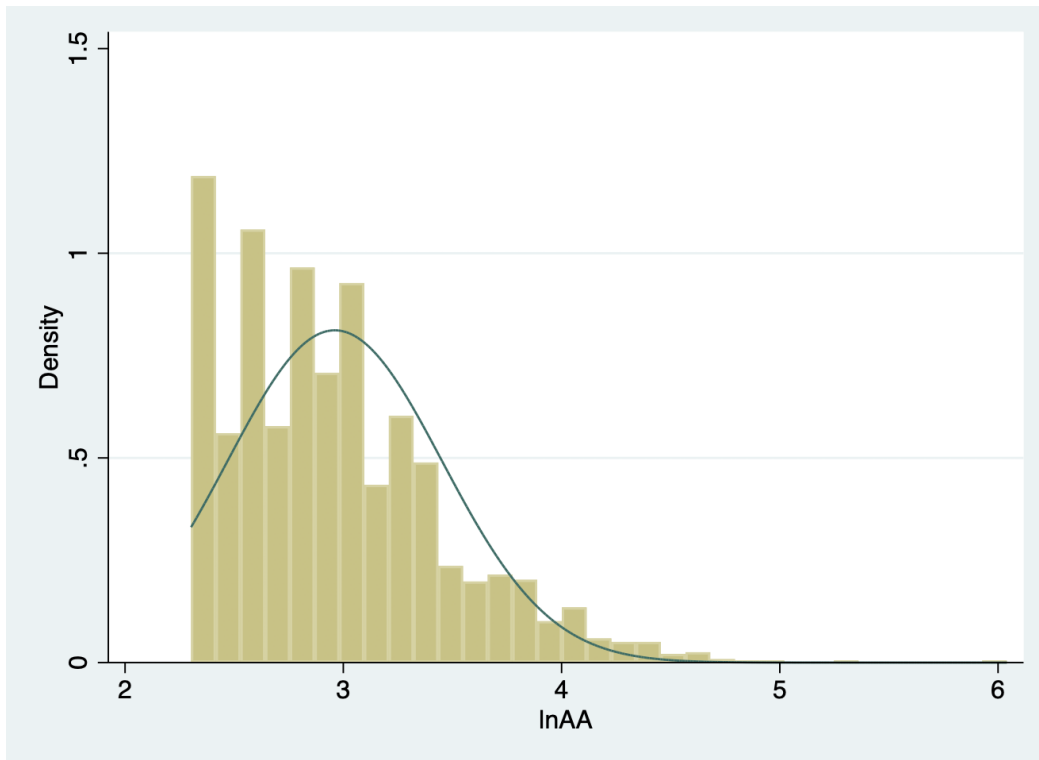
Nettoomsättning efter logaritmering

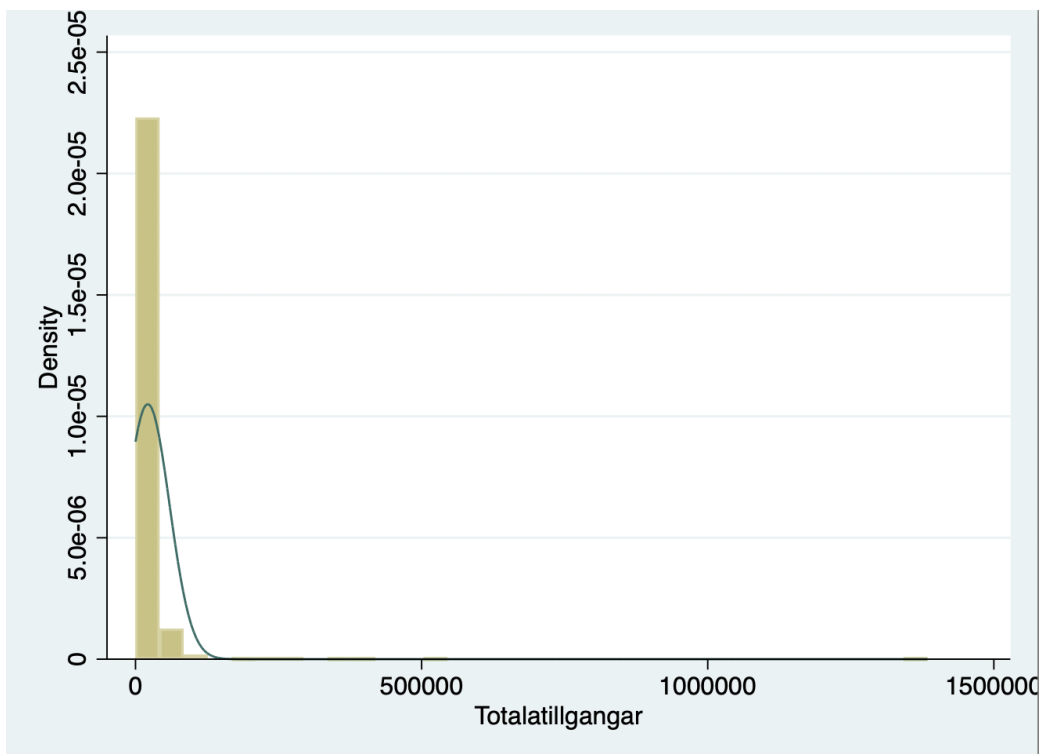
Antal anställda före logaritmering

Antal anställda efter logaritmering

Totala tillgångar före logaritmering

Totala tillgångar efter logaritmering

